

הוכן מתוכנת תורת אמת, מותר להפיץ בכפוף לתנאי רשיון - [CC BY-NC-SA 2.5](#) אסור בשימוש מסחרי

וספרי ויקיטקסט תחת רשיון GNU Free Doc. License (c) ל' ר' פנחס ראובן שליט"א

תלמוד ירושלמי - שקלים

● [פרק ראשון - באחד באדר](#) ● [פרק שני - מצרפין שקלים](#) ● [פרק שלישי - בשלשה פרקים](#) ● [פרק רביעי - התרומה](#) ● [פרק חמישי - אלו הם הממונים](#) ● [פרק שישי - שלשה עשר שופרות](#) ● [פרק שביעי - מעות שנמצאו](#) ● [פרק שמיני - כל הרוקן](#)

פרק ראשון - באחד באדר

ב. ב. ג. ג. ד. ד. ה.ה.

פרק שני - מצרפין שקלים

ה. ה. ו. ו. ז.ז.

פרק שלישי - בשלשה פרקים

ח. ח. ט. ט.

פרק רביעי - התרומה

י. י. יא. יא. יב. יב. יג.יג.

פרק חמישי - אלו הם הממונים

יג. יד. יד. טו. טו.

פרק שישי - שלשה עשר שופרות

טז. טז. יז. יז. יח. יח. יט.יט.

פרק שביעי - מעות שנמצאו

יט. כ. כ. כא.כא.

פרק שמיני - כל הרוקן

כא. כב. כב.

מתני' באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים ובחמשה עשר בו קורין את המגילה בכרכים ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים ועושין כל צרכי הרבים ומציינין (על) [את] הקברות ויוצאין אף על הכלאים: **גמ'** ולמה באחד באדר כדי שיביאו ישראל את שקליהן בעונתן ותיתרם תרומת הלשכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן ומר רבי שמואל בר רב יצחק תרומת הלשכה כתחלתה דכתיב **{ שמות מ-יז }** ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן. ותני עלה ביום שהוקם המשכן בו ביום נתרמה התרומה רבי טבי רבי יאשיה בשם כהנא) נאמר כאן **{ במדבר כח-יד }** חדשי ונאמר להלן **{ שמות יב-ב }** חדשי מה חדשי שנאמר להלן אין מונין אלא מניסן אף חדשי שנאמר כאן אין מונין אלא מניסן אי"ר יונה שבק רבי טבי ראשה דמתניתא ואמר סופה דל כן כהדא דתני **{ במדבר כח-יד }** זאת עולת חדש בחדשו יכול יהא תורם בכל חדש וחדש ת"ל בחדשו לחדשי (השנה) בחדש אחד הוא תורם לכל חדשי השנה יכול באיזה חדש שירצה נאמר כאן חדשי ונאמר להלן חדשי מה חדשי שנאמר להלן אין מונין אלא מניסן אף חדשי שנאמר כאן אין מונין אלא מניסן: מהו משמיעין. רב הונא אמר מכריזין היך מה דאת אמר **{ דברי הימים ב כד-ט }** ויתנו קול ביהודה ובירושלם תמן תנינן אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא מקרא מגילה ומתנות לאביונים ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי אף שימוע שקלים וכלאים ביניהם רבי חלבו ורב הונא רב בשם ר' חייא רבה הכל יוצאין ביי"ד שהוא זמן קרייתה אי"ר יוסי ויאות כלום אמרו משמיעין על השקלים לא כדי שיביאו ישראל את שקליהן בעונתן אם את אמר באדר הראשון עד כדון אית בשתא שיתין יומין כלום אמרו יוצאין אף על הכלאים לא כדי שיהיו הצמחין ניכרין

אם אומר את באדר הראשון עד כדון אינון דקיקין רבי חזקיה שאל מעתה בני בבל משמיעין על השקלים מראשו של (חודש) חורף לא כדי שיביאו ישראל שקליהן בעונתן ותיתרם תרומת הלשכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן התיב ר' עולא קומי רבי מנא והא תנינן בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה בפרוס הפסח בפרוס העצרת בפרוס החג אמר ליה (לא) נימר אילין דקריבין בפרוס הפסח אילין דרחוקין בפרוס העצרת ואילין דרחוקין מנהון בפרוס החג

דף - ב

א"ל כולה כאחת היא באה ולמה אמרו בשלשה פרקים כדי לעשו' פומבי לדבר ר' יהודה בר פזי בשם רבי הן נקרא ולא נבעת לטובה [שמות לה-](#) [ה/כב](#) ותקרבוני אלי כלכם לטובה [שמות טו-א](#) אז ישיר משה ובני ישראל לרעה [במדבר יד-א](#) ותשא כל העדה וגוי' אמר ר' חייא בר אבא [צפניה ג-ז](#) אכן השכימו השחיתו וכל השחתה שהיו עושין בהשכמה היו עושין אותה א"ר אבא בר אחא אין את יכול לעמוד על אופיא של אומה זו נתבעין לעגל ונותנין נתבעין למשכן ונותנין. תנא ריב"ח הדא מתניתא [שמות כה-יז](#) ועשית כפורת זהב טהור יבא זהב של כפורת ויכפר על זהב של עגל ר' בשם רשב"ג שלש תרומות נאמרו בפ' זאת תרומת אדנים ותרומת שקלים ותרומת המשכן [שמות כה-ב](#) דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגוי' זו תרומת אדנים [שמות כה-ב](#) מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי זו תרומת שקלים [שמות כה-](#) [ג](#) וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זו תרומת המשכן תרומת המשכן למשכן מה שירצו יעשו) תרומת שקלים לקרבן מה שירצו יעשו כדי שיהא יד כולן שוה. תרומת אדנים לאדנים [שמות ל-טו](#) העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט אמר רבי אבון אף בפרשה הזאת נאמר בה ג' תרומות [שמות ל-יג](#) מחצית השקל תרומה לה' יתן תרומת ה' לתת את תרומת ה': בט"ו בו קורין את המגילה בכרכים: לא כן אמר רבי חלבו ר"ה רב בשם ר"ח רבה הכל יוצאין בי"ד שהוא זמן קריאתה (א"ל) לא בא אלא ללמדך שכל המצות הנוהגו' באדר. שני אינן נוהגות באדר ראשון ר' יוסה ור' אחא הוון יתבין א"ר יוסה לר' אחא לא מסתברא אלא לשעבר אבל. לבא לא והא תני מקום שנהגו לקרותה שני ימים קורין אותה שני ימים א"ל

אוף אנא סבר כן אמר רבי מנא ויאות אילו משקרייא בי"ד חוזר וקרייא
בט"ו שמא אין שומעין לו אם את אומר כן נמצאת עוקר זמן כרכים בידך.
תני רשב"ג אומר מצות הנוהגות באדר שני אינן נוהגות בראשון חוץ
מהספד ותענית שהן שווין בזה ובזה ר' בא רבי ירמיה בשם רב ר' סימון
בשם ריב"ל הלכה כרשב"ג רב הונא רבה דצפורין אמר הנהיג ר"ח
בציפורין כהדא דרשב"ג לא אמר אלא הנהיג (אבל) הא להלכה לא אבל
לענין שטרות כותבין אדר ראשון ואדר שני) סתם ר"י אומר אדר ראשון

א

-

ג

דף

סתם אדר שני תניין: מתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות
המים ועושין כל צרכי הרבים: אלו הן צרכי הרבים דנין דיני ממונות
ודיני נפשות דיני מכות ופודין ערכין וחרמים והקדישות ומשקין את
הסוטה ושורפין את הפרה ועורפין עגלה ערופה ורוצעין עבד עברי
ומטהרין את המצורע ומפרקין את המנעל מעל גבי המים ואין מחזירים
אותן תמן תנינן משקין בית השלחין ומציינין על הקברות לא כבר ציינו
מאדר ותיפתר שירד שטף של גשמים ושטפו: ויוצאין אף על הכלאים לא
כבר יצאו מאדר תיפתר שהיתה השנה אפילה ואין הצמחין נכרים מניין
לציון ר' ברכיה ר' יעקב בר בת יעקב בשם ר' חונייא דברת חוורין ר' יוסה
אמרי לה ר' יעקב בר אחא בשם ר' חונייא דברת חוורין ר' חזקי' ר'
עוזיאל בריה דרב חונייא דבית חוורין בשם ר' חונייא דבית חוורין **ויקרא**
יג-מה { וטמא טמא יקרא כדי שתהא הטומאה קוראה לך בפיה ואומרת
לך פרוש ר' אילא בשם ר' שמואל בר נחמן **יחזקאל לט-טו** { ועברו
העוברים בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון עצם מיכן שמציינין על
העצמות אדם מיכן שמציינין על השדרה והגלגולת ובנה מיכן שמציינין
על גבי אבן קבועה אם אומר את ע"ג אבן תלושה אף היא הולכת ומטמא
במקום אחר אצלו למקום טהרה ציון מיכן לציון ומצא אבן אחת
מצוינת אע"פ שאין מקיימין כן המאהיל עליה טמא אני אומר מת
מצויין והיה נתון תחתיה היו שתים המאהיל עליהן טהור וביניהן טמא
אם היה חורש בינתיים הרי הן כיחידיות ביניהן טהור וסביבותיהן טמא
תני אין מציינין על הבשר שמא נתעכל הבשר ר' יוסטא בר שונם בעא
קומי ר' מנא ולא נמצא מטמא טהרות למפרע א"ל מוטב שיתקלקלו בו

לשעה ואל יתקלקלו בו לעולם : הלכה ב* [מתני'](#) א"ר יהודה בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפניהן משרבו עוברי עבירה היו משליכין לדרכים התקינו שיהו מפקירין את כל השדה : [גמ'](#) אמר רבי יהודה כו' : תני אמר ר' יהודה בראשונה היו עוקרין ומשליכין לפניהן והיו שמחים שתי שמחות אחת שהיו מנכשין שדותיהן וא' שהיו נהנין מן הכלאים משרבו עוברי עבירה היו משליכין על הדרכים אע"פ כן היו שמחים שהיו מנכשין שדותיהן התקינו שיהו מפקירין כל השדה כולה. מניין שהפקר בית דין הפקר דכתיב [{עזרא י-ח}](#) וכל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה מניין שהיא פטורה מן המעשרות רבי יונתן בריה דרב יצחק בר אחא שמע לה מן הדא אין מעברין את השנה לא בשביעית ולא במוצאי שביעית ואם עיברוה הרי זו מעוברת וחודש א' שהוא מוסיף לא פטור ממעשרות הוא עד כדון שביעית מוצאי שביעית מאי א"ר (אבהו) ר' בון שלא לרבות באיסור חדש ר' זעירא בשם ר' אלעזר (ר' אבהו) הדא דאת אמר עד שלא התיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ אבל משהתיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ לארץ היא שביעית היא של שאר שני שבוע : תני אין מעברין וכו' : א"ר מנא הדא דאת אמר בראשונה שהיו השנים כתקנן אבל עכשיו שאין השנים כתקנן היא שביעית היא שאר שני שבוע תני של בית רבן גמליאל עיברוה במוצאי שביעית מיד א"ר אבון אין מן הדא לית את ש"מ כלום [{דברים טז-א}](#) שמור את חדש האביב שומריהו שיביאו בחידושו והיידא אמר' דא גדיש שלא לוקט תחתיו כל הנוגעות בארץ הרי הן (זה) של עניים וא"ר אמי

ב

-

ג

דף

בשם ר"ש בן לקיש דב"ש היא דאי כב"ה עניים אוכלים ומעשרין וא"ל ר' יוסי שמענו שהוא פטור ממעשר ד"ה משום קנסא : הלכה ג* [מתני'](#) בחמשה עשר בו שולחנות היו יושבין במדינה בכ"ה ישבו במקדש משישבו במקדש התחילו למשכן את מי ממשכנן לויים וישראלים וגרים ועבדים משוחררים אבל לא נשים ועבדים וקטנים וכל קטן שהתחיל אביו לשקול על ידו שוב אינו פוסק אין ממשכנן את הכהנים מפני דרכי שלום אמר ר' יהודה העיד בן בוכרי ביבנה כל כהן ששוקל אינו חוטא

אמר לו רבן יוחנן בן זכאי לא כי אלא כל כהן שאינו שוקל חוטא אלא שהכהנים דורשים מקרא זה לעצמן [\[ויקרא ו-טז\]](#) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל הואיל ועומר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו (הם) היאך נאכלין: **גמ'** אין ממשכנין את הקטנים: הא לתבוע תובעין הדא דתימר בשהביא שתי שערות אבל אם לא הביא ב' שערות לא בדא ולמשכן אין ממשכנין (עד שיביא שתי שערות) אע"פ שהביא ב' שערות כיני מתניי אין ממשכנין את הכהנים מפני דרך הכבוד: אמר ר' יהודה העיד כו': א"ר ברכיה טעמא דר' יוחנן בן זכאי [\[שמות ל-יג\]](#) זה יתנו י"ב שבטים יתנו ר' טבי בשם רב המנונא כן משיבין חכמים לר"י חטאת יחיד מתה אין חטאת צבור מתה מנחת היחיד קריבה כליל ואין מנחת הצבור קריבה כליל וקשיא משיבין לאדם דבר שאינו מודה בו דתנן שאין חטאת צבור מתה ר' יהודה אומר תמות והוא מותיב לן זו לא נדבת יחיד היא ואינון מתיבין ליה כיון שנמסרה לצבור כמי שהוא נדבת צבור כתיב [\[שמות ל-יג\]](#)

[יג/יד](#)

א

-

ד

דף

ואלו שחייבין בקלבון לויים וישראלים וגרים ועבדים משוחררים אבל לא כהנים ונשים ועבדים וקטנים השוקל ע"י כהן ע"י האשה ע"י עבד ע"י קטן פטור ואם שקל על ידו וע"י חבירו חייב בקלבון א' ור"מ אומר ב' קולבנות הנותן סלע ונוטל שקל חייב שני קולבנות השוקל על יד עני ועל יד שכינו ועל יד בן עירו פטור ואם הלון חייב האחין השותפין שחייבין בקלבון פטורין ממעשר בהמה וכשחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון וכמה הוא קלבון מעה כסף דברי ר' מ' וחכ"א חצי מעה: **גמ'** אע"פ שאמרו כו' הא לתבוע אין תובעין הכא את אמר תובעין והכא את אמר אין תובעין כאן בשהביא ב' שערות וכאן בשלא הביא ב' שערות: הנכרי והכותי כו'. א"ר בא (ביבא) תיפתר כמ"ד כותי כנכרי דאתפלגין כותי כנכרי דברי רבי רשב"ג אומר כותי כישראל לכל דבר אמר ר' לעזר מתניי בנכרים הא בכותים לא ותני כן [\[ויקרא א-ב\]](#) אדם לרבות את הגרים [\[ויקרא א-ב\]](#) מכס להוציא את המומרים מתניי פליגי על ר' אלעזר אין מקבלין מידם קני זבין וזבות קני יולדות וכי יש קני זבין וזבות בנכרים אלא רישא בנכרים וסיפא בכותים (והא כיני) כן הוא

רישא בנכרים וסיפא בכותים אמר ר' יוחנן בתחלה אין מקבלים מהן לא דבר מסוים ולא דבר שאינו מסוים ובסוף מקבלין מהן דבר שאינו מסוים ואין מקבלין מהן דבר מסוים רשב"ל אמר בין בתחילה בין בסוף אין מקבלין מהן לא דבר מסוים ולא דבר שאינו מסוים מתני' פליגי על רבי יוחנן אין מקבלין מהן הקדש ונדבה לבדק הבית פתר לה בין בתחלה בין בסוף ובלבד דבר מסוים (נ"י פתר לה במסוים שאפילו מעותיו יוליכם לים המלח). רשב"ל אמר בין בתחלה ובין בסוף אין מקבלין מהם לא דבר מסוים וכו': מתני' פליגי על רשב"ל דתני הכל שוין שהן נודרין ונידרין פתר לה עולה ניחא נודרין עולה נידרין עולה (לא) אלא כשאמר ישראל הרי עלי עולה ושמע נכרי ואמר מה שאמר זה עלי: ואינו מביא עמו נסכים ומותר נסכים לא לכלי שרת אינון נמצא מביא דבר מסויים התיב רבי יוסי בר רבי בון והא תנינן נערכין ועורכין לא לבדק הבית אינון היך מה דאת אמר תמן לשמים הוא מתכוין ומאיליהן הן באין לבדק הבית כן את אמר אף הכא לשמים הוא מתכוין

דף - ב

ומאיליהן הן באין לבד"ה (לכלי שרת) מה עבד לה רשב"ל פתר לה [עזרא ד-ג] לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו ר'. חזקיה א"ר סימון שאל מעתה אין מקבלין מהן לאמת המים ולחומות העיר ומגדלותיה על שם (שנאמר) [נחמיה ב-כ] ולכם אין חלק וגו' (אלו חייבין בקלבון תני אלו חייבין בקלבון אחד ר"מ אומר שני קולבנות מתניתא דר"מ דאמר ר"מ אע"פ שאין שקלו תורה קלבנו תורה סבר ר"מ במי ששקלו שלם שהוא פטור מהקלבון דאמר) מתניתא דר"מ דאמר ר"מ כשם ששקלו תורה כך קלבנו תורה קסבר ר"מ בנותן שקלו שלם שהוא חייב בקלבון דאמר רבי מאיר כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא כבודו והראהו למשה ואמר לו [שמות ל-ג] זה יתנו כזה יתנו: נתן סלע ליטול שקל חייב שני קולבנות א"ר אלעזר דר"מ היא (דר"מ אמר אחד שקל שהוא נותן ואחד סלע שהוא נוטל) דתניא אלו חייבין בקלבון כו' קלבון א' ור"מ אמר ב' קולבנות ומר רב ד"ה היא דאמר רבי מאיר אחד שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדברי תורה על דעתיה דרב ג' קולבנות אינון אתא ר' ירמיה ר' שמואל בר רב יצחק בשם רב שלשה קולבנות

אינון א' שקל שהוא נותן ואחד שקל שהוא נוטל ואחד לדבר תורה: האחין) והשותפין שחייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה בשחלקו וחזרו ונשתתפו שחייבין במעשר בהמה ופטורים מן הקלבון בשלא חלקו אמר רבי לעזר והן שחלקו גדיים כנגד תיישים ותיישים כנגד גדיים אבל אם חלקו גדיים כנגד גדיים ותיישים כנגד תיישים הוא חלקו משעה הראשונה א"ר יוחנן אפילו חלקו גדיים נגד גדיים ותיישים נגד תיישים כלקוחות הן ופטורין מן המעשר כההוא דתנינן תמן הלקוח ושניתן לו במתנה פטור ממעשר בהמה. ר' חייא (ר' חזקיה) אמר רבי ירמי' בעי ולמה ליתנן אמרין פעמים שהן חייבין בזה ובזה

דף ה - א

ופעמים שהם פטורים מזה ומזה היך עבידא (חלקו את הנכסים ואח"כ חלקו את הבהמה חייבין בזה ובזה חלקו את הבהמה ואח"כ חלקו את הנכסים פטורין מזה ומזה) חלקו הנכסים ולא חלקו הבהמה חייבין בזה ובזה חלקו הבהמה ולא חלקו את הנכסים פטורים מזה ומזה א"ר מנא הדא דאת אמר בשלא היתה הבהמה רוב אבל אם היתה הבהמה רוב הן הן עיקר נכסים ר' אבין אמר ר' שמי בעי מפני שעשיתן כאדם אחד אצל מעשר בהמה את פוטרו מן הקלבון א"ל לא שניא היא שהוא נותן סלע א' שלימה מעתה אפילו חלקו וחזרו ונשתתפו חייבין במעשר בהמה ופטורים מן הקלבון ותנינן חייבין בקלבון ופטורין ממעשר בהמה: ר' בא בשם אבא בר רב הונא היא שני אחים שירשו את אביהן היא שני גיסין שירשו את חמיהן לאיכן היו הקלבנות נופלין ר"מ אומר לשקלים רבי לעזר אומר לנדבה ר"ש שזורי אומר ריקוע זהב וצפוי לבית קודש הקדשים בן עזאי אומר שולחנין היו נוטלין אותן בשכרן ויש אומרים להוצאת דרכים:

פרק שני - מצרפין שקלים

הנותן שקלו לחבירו לשקול על ידו ושקלו על ידי עצמו אם נתרמה נתרמה מעל השוקל שקלו מן ההקדש ונתרמה התרומה וקרבה הבהמה מעל ממעשר שני ומדמי שביעית יאכל כנגדן: גמ השוקל כו' אכן תנינן אם קרבה הבהמה ותני דבי ר' אם נתרמה התרומה (נ"א אכן תנינן אם נתרמה התרומה ותני דבית רבי אם קרבה הבהמה אמר ר' לעזר מאן תנא אם קרבה הבהמה ר"ש דר"ש אומר מיד וכו') מאן תנא אם נתרמה התרומה רבי שמעון היא דאמר רבי שמעון מיד היה מקבל מעותיו והכהנים זריזים הן וקשיא אילו הגונב עולתו של חבירו ושחטו סתם סתמא לא לשם בעלים הראשונים מכפרת אמר ר' יודן תיפתר במסוים משל בית רבן גמליאל שהיה מתכוין ודוחפו לתוך הקופה וחש לומר שמא לשיריים הן נופלין וכי יש מעילה בשירים אלא כרבי מאיר דרבי מאיר אומר מועלין בשיריים עוד היא במסוים של בית רבן גמליאל שהיה מתכוין ותורמו לשמו: מה נהנה א"ר אבין בשם רבנן דתמן מכיון שב"ד ראוין למשכן ולא משכנו כמו שנהנה: ממעשר שני וכו' דכתיב ויקרא כז-כו אך בכור אשר יבכר לה' בבהמה לא יקדיש איש אתו כל שהוא קודש אין קדושה חלה [עליו] כיצד הוא עושה מביא סלע של חולין ואומר מעות מעשר שני בכל מקום שהן יהו מחוללין על סלע זו ואותה סלע נתפס לשם מעשר שני והשאר נעשו שקלים:

א

-

ו

דף

הלכה ג* מתני' המכנס מעות ואמר הרי אלו לשקלי בית שמאי אומרין מותרן נדבה ובית הלל אומרין מותרן חולין שאביא מהן שקלי שוין שהמותר חולין אלו לחטאתי שוין שהמותר נדבה שאביא מהן חטאתי שוין שהמותר חולין אמר רבי שמעון מה בין שקלים לחטאת אלא של שקלים יש להן קצבה ולחטאת אין לה קצבה ר' יהודה אומר אף לשקלים אין להן קצבה שכשעלו ישראל מן הגולה היו שוקלין דרכונות חזרו לשקול סלעים חזרו לשקול טבעין בקשו לשקול דינרין ולא קבלו מהן א"ר שמעון אע"פ כן יד כולן שוה אבל חטאת זה מביא בסלע וזה מביא בשתיים וזה מביא בשלש: גמ' המכנס וכו' ר' יוסי בשם ר' לעזר מה פליגין במכנס פרוטרוט אבל באומר אלו לשקלי כל עמא מודיי שהמותרן נדבה רבי חייא (חזקיה) ור' ביבא בשם ר' לעזר מה פליגין

במכנס פרוטרוט אבל באומר אלו לשקלי כ"ע מודיי שהמותרן חולין א"ר חייא (חזקיה) מתניתא מסייעא לר' ביבי דתנן אמר ר"ש מה בין שקלים לחטאת אלא שהשקלים יש להן קצבה ולחטאת אין לה קצבה מה אנן קיימין אם באומר שאביא מהן שקלי כל עמא מודיי שהמותרן חולין אם באומר שאביא מהן חטאתי כל עמא מודיי שהמותר חולין אלא כן אנן קיימין באומר אלו לשקלי שקלים על ידי שקצבתן מן התורה מותרן חולין חטאת ע"י שאין קצבתן מן התורה מותרן נדבה מה עבד לה. רבי יוסי בשם רבי אליעזר פתר לה במכנס פרוטרוט וכבית הלל והא תנינן מותר שקלים חולין פתר לה במכנס פרוטרוט וכבית הלל והא תנינן מותר עשירית האיפה חולין עוד הוא פתר לה במכנס פרוטרוט וכב"ה) המפריש שקלו וסבר שהוא חייב ונמצא שאינו חייב לא קדש המפריש שנים וסבר שהוא חייב שנים ונמצא שאינו חייב אלא אחד אותו השני מה עביד ליה נשמענה מן הדא הפריש חטאתו וסבר שהוא חייב ונמצא שאינו חייב לא קדשה הפריש שנים וסבר שהוא חייב שנים ונמצא שאינו חייב אלא אחת אותה שניה מה את עבד לה אלא רועה הכי נמי אלו לנדבה וכא היאך אומר אתה אלו: רבי יודא אומר כו': דרכונות דינרין חזרו לשקול סלעין כשמוען חזרו לשקול טבעין פלגי סלעין בקשו לשקול דינרין קרטין ולא קבלו עליהן מן הדא [\[נחמיה י- לג\]](#) והעמדנו עלינו מצות לתת שלישיית השקל בשנה לעבודת בית אלהינו ר' חלקיה בשם ר' אחא מכאן שצריך אדם לשלש שקלו ג' פעמים בשנה מכאן שאין מטריחין על הציבור יותר מג' פ' בשנה אמר ר' אבין מכאן לג' סאין מכאן לשלש קופות מכאן לג' הפרשות כתיב [\[שמות ל- יג\]](#) זה יתנו כל העובר על הפקודים ר' יהודה ור' נחמיה חד אמר לפי שחטאו במחצית היום יתנו מחצית השקל וחד אמר לפי שחטאו בשש שעות ביום יתנו מחצית השקל דעבד שיתא גרמסין ר' יהושע בי ר' נחמיה בשם ריב"ז לפי שעברו על עשרת הדברות יהיה נותן כל אחד ואחד עשרה גרה ר' ברכיה ר' לוי בשם ר"ש בן לקיש לפי שמכרו בכורה של רחל בעשרים כסף יהיה כאו"א פודה את בנו בכורו בעשרים כסף ר' פנחס בשם ר' לוי לפי שמכרו בכורה של רחל בעשרים כסף ונפל לכל אחד ואחד מהם טבעה לפיכך יהיה כאו"א נותן שקלו טבעה:

הלכה ד* מתני' מותר שקלים חולין מותר עשירית האיפה מותר קני זבין קני זבות וקני יולדות חטאות ואשמות מותרן נדבה זה הכלל כל שהוא בא לשם חטאת ומשום אשמה מותרן נדבה מותר עולה לעולה מותר מנחה למנחה מותר שלמים לשלמים מותר הפסח לשלמים מותר נזירים לנזירים מותר נזיר לנדבה: גמ' א"ר יוסי עד דאנא תמן שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל הפריש שקלו ומת א"ל יפלו לנדבה מותר עשירית האיפה שלו רבי יוחנן אמר יוליתם לים המלח רבי לעזר אמר יפלו לנדבה מתניתא פליגא על רבי יוחנן מותר שקלים חולין מותר עשירית האיפה מותר קני זבים וקני זבות מותר קני יולדות חטאות ואשמות מותרן נדבה מה עבד לה רבי יוחנן פתר לה מותר עשירית האיפה של מנחת חוטא של כל ישראל רבי יוסי (יוחנן) אמר על דא עליל אבא בר בא דאינון אמרין מנין שהפסח משתנה לשם שלמים תלמוד לומר {ויקרא ג-ו} ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כל שהוא מן הצאן בא שלמים היתיבון הרי עולה מן הצאן דבר שאינו בא אלא מן הצאן יצאת עולה שהיא באה אפי' מן הבקר היתיבון הרי אשם א"ר (ביבא) בון בר כהנא מן הצאן דבר שהוא בא מכל הצאן יצא אשם שאינו בא אלא מן האילים בלבד (התיב ר' בון) בכל אתר את אמר מן למעט וכאן את אמר מן לרבות א"ר מנא (אבין) הכי נמי מן למעט מיעוט שאינו בא בן שתי שנים מיעוט שאינו בא נקיבה וגבי אשם נמי מן למעט הוא שאינו בא אלא מן האילים בלבד היתיבון והכתיב {ויקרא א-י} ואם מן הצאן קרבנו מן הכבשים או מן העזים לעולה מעתה מותר הפסח בא עולה אמר רבי אבון משנין דבר שהוא לאכילה לדבר שהוא לאכילה ואין משנין דבר שהוא לאכילה לדבר שאינו לאכילה א"ר יוסי בר רבי בון משנין קדשים קלים לשם קדשים קלים ואין משנין קדשים קלים לשם קדשי קדשי' רבי יוחנן אמר על דא עליל רבי חנינא דאינון אמרין אין הפסח משתנה לשם שלמים א"כ שחטו לשם שלמים ואני אומר אפילו שחטו לשם עולה א"ר אילא טעמא דרבי יוחנן אם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כל שהוא זבח בא שלמים ומשתנה למחשבת פסול היך עבידא שחטה לשם עולה על מנת לזרוק דמה למחר מכל מקום פסול הוא אין תימר משתנה למחשבת פסול פיגול אין תימר אין משתנה למחשבת פסול פיגול (פסול): לשמו ושלא לשמו בשאר ימות השנה רבי בון בר (בשם) חייא בשם שמואל בר אבא מכיון שאין לו שם נעשו כשוחטו לשמו ושלא לשמו בשתיקה והוא כשר א"ל א"כ הוא אפילו שחטו לשמו ע"מ לזרוק

דמו שלא לשמו יעשה משעה הראשונה כשוחטו לשמו ושלא לשמו בשתיקה ויהא כשר אמר רבי אבא מרי (אחיה דרבי יוסי) (מאן אמר) מה נאמר בשתיקה כשר או נאמר בשתיקה פסול: מותר נזיר לנדבה רב חסדא

א

-

ז

דף

אמר והוא שקרבה חטאתו בסוף אבל אי קרבו שלמים בסוף מותרן שלמים א"ר זעירא אפילו קרבו שלמים לבסוף הלכה אחת היא בנזיר שתהיה מותרה נדבה מתניתא מסייעא לדין ומתניתא מסייעא לדין מתניתא מסייע לרבי זעירא (אפילו) אלו הן מעות סתומין כל שדמי חטאת מיתות מעורבות בהן ואפי' הפריש דמי חטאת מתוכה מעות סתומין הן מתניתא מסייעא לרב חסדא אלו לחטאתי והשאר לשאר נזירותי ומת מועלין בכולן ואין מועלין במקצתן ולא אמר אם מת יפלו לנדבה רב חסדא אמר מותר לחמו של נזיר יורקב א"ר יוסי ויאות להקריבו בפני עצמו אין את יכול שאין לך לחם קרב לעצמו להקריבו עם נזירות אחרת אין את יכול שאין לך נזירות באה בלא לחם לפום כן צריך מימר מותר לחמו של נזיר יורקב סברין מימר הוא לחמו הוא מותר נסכיו אמר רבי יוסי בר רבי בון מותר נסכיו קדשי קדשים אינון ויפלו לנדבה על דעתיה דרבי יוסי בר רבי בון שמואל אליבא דרב חסדא במותר נסכים ורבי חייא (חסדא) ורבי אלעזר שלשתן אמרו דבר אחד רבי חייא (חסדא) אהן דאמרן שמואל דאמר רבי יוסי עד דאנא תמן שמעית קל רבי יהודה שאיל לשמואל הפריש שקלו ומת א"ל יפלו לנדבה רבי אלעזר אומר מותר עשירית האיפה שלו רבי יוחנן אמר יוליכס לים המלח רבי אלעזר אומר יפלו לנדבה: הלכה ה* מתני' מותר שבויים לשבויים מותר שבוי לאותו שבוי מותר עניים לעניים מותר עני לאותו עני מותר המתים למתים מותר המת ליורשיו רמ"א מותר המת יהא מונח עד שיבא אליהו רבי נתן אומר מותר המת בונין לו נפש על קברו: גמ' גבו לו בחזקת שאין לו ונמצא שיש לו ר' ירמיה סבר מימר מותר המת ליורשיו אמר ליה רבי אידי דחוטרא הגע עצמך דלא כוונן אלא ליה אמר ליה אנא לא אמרית את מנן לך תני בשם רבי נתן מותר המת יבנה לו נפש על קברו ויעשה לו זילוף על גבי מטתו תני אין פודין שבוי בשבוי

ואין גובין טלית בטלית ואין ממחין ביד פרנסים לכך תני רשב"ג אומר
אין עושין נפשות לצדיקי' דבריהם הן הן זכרון רבי יוחנן הוה מסמיך
ואזל עאל ר' חייא בר אבא והיה רבי אליעזר חמי ליה ומטמר ליה
מקמיה ואמר הלין תרתי מלייהו הדין בבלאה עביד ביה חדא דלא שאיל
בשלומיה וחדא מיטמר א"ל רבי יעקב בר אידי כך נהיגין גבהון דזעירא
לא שאיל בשלומיה דרבה דאינון נהגון ומקיימין **[איוב כט-ת]** ראוני
נערים ונחבאו וישישים קמו עמדו אמר להו מהו למיעבר קמי דאדורא
צלמי א"ל מה את פליג ליה יקר עבור קמוהי וסמי עינוי א"ל יאות ר'
אליעזר עביד דלא עבר קמך ועוד עביד הא בבלאה דלא אמר שמעתא
משמיה נכנסו לפניו רבי אמי ור' אסי אמרו לו ר' כך היה מעשה בבית
הכנסת של טרסיים בנגר שיש בראשו גלוסטרא שנחלקו

דף ז - ב

רבי אליעזר ורבי יוסי עד שקרעו ס"ת בחמתן קרעו ס"ד אלא שנקרע
ספר תורה והיה שם זקן א' ורבי יוסי בן קסמא שמו אמר תמיהני אם
לא הוה בהכ"נ זה בית ע"ז וחזר ואמר הכדין מחבריה נכנס לפניו רבי
יעקב בר אידי א"ל כתיב **[יהושע יא-טו]** כאשר צוה ה' את משה עבדו
כן צוה משה את יהושע וגו' וכי כל דיבור ודיבור שהיה יהושע יושב
ודורש היה אומר כך אמר משה אלא יהושע יושב ודורש ויודעין הכל
שהתורה של משה היא אף אתה אליעזר יושב ודורש והכל יודעין
שהתורה שלך היא אמר להן מפני מה אין אתן יודעין לרצות כבן אידי
חבירנו ורבי יוחנן מאי כולי האי דבעי דימרון שמעתא משמיה דאף דוד
ביקש עליה רחמים שנאמר **[תהילים סא-ה]** אגורה באהלך עולמים
אחסה בסתר כנפיך סלה וכי עלתה על דעתו של דוד שיהא חי וקים
לעולמים אלא כך אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע אזכה שיהו דברי
נאמרין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות שמעון בן נזירא בשם ר' יצחק אמר
כל תלמיד חכם שאומרים דבר הלכה מפיו בעולם הזה שפתיו רוחשות
עמו בקבר שנאמר **[שיר השירים ז-י]** וחכך כיון הטוב וגו' דובב שפתי
ישנים מה כומר של ענבים זה כיון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דובב
אף שפתותיהם של צדיקים כיון שאומרין דבר הלכה מפיהם של
צדיקים שפתותיהן מרחשות עמהן בקבר מה הנאה לו בר נזירא אמר

כהדין דשתי קונדיטון רבי יצחק אמר כהדין דשתי חמיר עתיק (אע"ג דלית ליה) אע"ג דשתי ליה טעמא בפומא. רב גידל אמר האומר שמועה בשם אומרה יראה בעל שמועה כאילו עומד לנגדו שנאמר [\[תהילים לט-ז\]](#) אך בצלם יתהלך איש כתיב [\[משלי כו-ו\]](#) רב אדם יקרא איש חסדו זה שאר כל אדם [\[משלי כו-ו\]](#) ואיש אמונים מי ימצא זה רבי זעירא דא"ר זעירא ליתנן צריכין חששין לשמעתיה דרב ששת דהוא גברא מפתחא אמר ליה ר' זעירא לרבי אסי חכים רבי לבר פתייא דאת אמר שמעתא משמיה אמר ליה ר"י אמרה משמיה א"ל ר' זעירא לר' אסי חכים ר' לרב דאת אמר שמעתתא משמיה א"ל ר' אדא בר אהבה אמרה משמיה אין דור שאין בו ליצנין כדורו של דוד מה היו פרוצי הדור עושין היו הולכין אצל חלונותיו של דוד אומרין לו דוד דוד אימתי יבנה בהמ"ק אימתי בית ה' נלך והיה דוד אומר אע"פ שמתכוונין להכעיסני יבא עלי אם לא הייתי שמח בדבריהם דכתיב [\[תהילים קכב-א\]](#) שמחתי באומרים לי בית ה' נלך [\[שמואל ב ז-יב\]](#) והיה כי ימלאו ימיד ושכבת את אבותיך אמר לו הקב"ה לדוד ימים שלמים אני מונה לך ולא ימים חסרים כלום שלמה בנך יבנה בה"מ אלא להקריב קרבנות ציבור חביב עלי צדקה ומשפט שאתה עושה יותר מן הקרבן שנא' [\[משלי כא-ג\]](#) עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח:

פרק שלישי - בשלשה פרקים

הלכה א* [\[מתני'\]](#) בשלש הפרקים בשנה תורמין את הלשכה בפרוס הפסח בפרוס העצרת בפרוס החג והם גרנות של של מעשר בהמה דברי ר"ע בן עזאי אומר בעשרים ותשעה באדר ובאחד בסיון ובעשרים ותשעה באב ר' לעזר ור"ש אומרים בא' בניסן בא' בסיון בכ"ט באלול ולמה אמרו בכ"ט באלול ולא אמרו באחד בתשרי מפני שהוא יו"ט ואי אפשר לעשר ביו"ט לפיכך הקדימוהו בכ"ט באלול: [\[גמ'\]](#) א"ר אבהו כל הן דתנינן פרס פלגא פלגא דל' יום קודם למועד שדורשים בהלכותיו: והן גרנות וכו': א"ר יוחנן מפני שהן פרקי לידה ר' אחא ור' תנחום בר חייה בשם ריב"ל כדי שתהיה הבהמה מצויה לעולי רגלים א"ר יודן שלא יבא לידי בל תאחר א"ר יוסה כל המשהה טבלו עובר בבל תאחר

תמן תנינן רמ"א באחד באלול ר"ה למעשר בהמה ר' אלעזר ור"ש אומרים באחד בתשרי בן עזאי אומר האלוליים (הם) מתעשרין בפני עצמן א"ר חונה טעמא דר"מ עד כאן הן מתמצות לילד מן הישנות מכאן ואילך הן מתחילות לילד מן החדשות ר' יוסה בר ר' בון בשם רב חונה טעמא דר"א ור"ש [\[תהילים סה-יד\]](#) לבשו כרים הצאן אלו הבכירות ועמקי' יעטפו בר אלו האפילות יתרועעו אף ישירו אלו ואלו נכנסים לדיר להתעשר אמר בן עזאי הואיל ואלו אומרים כך ואלו אומרים כך יהו האלוליים מתעשרין בפני עצמן הא כיצד נולד לו בה' באב וה' באלול וה' בתשרי אין מצטרפין נולד לו בה בתשרי וה' באב הרי אלו מצטרפין ובן עזאי מכריע על דברי תלמידיו אתא ר' ירמיה ור' מיישא בשם ר' שמואל בר ר' יצחק שכן נחלקו עליה אבות העולם ומאן נינהו אבות עולם תנא ר' יונה קומי ר' ירמיה ר' ישמעאל ור"ע זאת אומרת בן עזאי חבר ותלמיד היה דר"ע אין תימר רביה אית בר נש אמר לרביה הואיל ואלו אמרו כך ואלו אמרו כך רבי אבון בשם ר' שמואל בר רב יצחק שמע לה מן הדא א"ל בן עזאי על החלוקין אנו מצטערין אלא שבאת לחלוק עלינו את השווין זאת אומרת בן עזאי חבר ותלמיד הוה לר"ע אין תימר רביה אית בר נש אמר לרביה אלא שבאת לחלוק עלינו את השווין: תמן תנינן כל הנולדין מאחד בתשרי עד כ"ט באלול הרי אלו מצטרפין חמשה לפני ראש השנה וה' לאחר ראש השנה אין מצטרפין ה' לפני הגורן וה' לאחר הגורן הרי אלו מצטרפין אמר רבי יוסה הדא אומרת מעשר בהמה לא עשו אותה לא כחנט ולא כשליש אין תימר כחנט ליתני כל המעוברים מאחד בתשרי עד עשרים ותשעה באלול אין תימר כשליש ליתני כל הנולדים עד עשרים ושנים באלול רבי שמאי בשם רבי ביבי ברבי חייא כשליש עשו אותה כרבי שמעון דאמר ר"ש מחוסר זמן נכנס לדיר להתעשר קם רבי מנא עם רבי שמאי א"ל את אמרת חדא מילתא תמן תנינן בן עזאי אומר האלוליים מתעשרין לעצמן לא אפי' נולד עד עשרים ותשעה באלול אית לך מימר בן עזאי כרבי שמעון ולא כרבנן כמה דאת אמר על דרבנן מניחן לשנה הבאה והן מתעשרין עם בני שנתן כן את אמר על דבן עזאי מניחן לגורן הבא והן מתעשרין עם בני אלוליים אמר רבי חייא (חונה) זאת אומרת ימים שהבכור מחוסר זמן בהן עולין לו לתוך שנתו אמר רבי מנא אמר ר' יונה אבא שמע לה מן הדא [\[דברים](#)

טו-יט { כל הבכור אשר יולד וגו' הזכר תקדיש הא כיצד משעת לידתו את מונה לו שנה: הלכה ב* **מתני'** בשלש קופות של שלש סאין תורמין את הלשכה וכתוב עליהן אל'ף בי'ת גימ'ל רבי ישמעאל אומר יונית כתוב עליהן אלפ'א בית'א גמ'א אין התורם נכנס לא בפרגוד חפות ולא במנעל ולא בסנדל ולא בתפילין ולא בקמיע שמא יעני ויאמרו מעון הלשכה העני או שמא יעשיר ויאמרו מתרומת הלשכה העשיר שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום שנאמר **{ במדבר לב-כב }** והייתם נקיים מה' ומישראל ואומר **{ משלי ג-ד }** ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם: **גמ'** תמן תנינן מפנין אפילו ד' וחמש קופות ר' זעירא שאל את רבי יאשיה כמה הוא שיעורן של קופות אמר ליה

דף - ח ב

נלמוד סתום מן המפורש (תני) דתניא בשלש קופות של שלש שלש סאין שהן תשעה סאין שהן עשרים ושבע סאין תורמין את הלשכה וכתוב עליהן אל'ף בי'ת גימ'ל מפני מה כתוב עליהן א' ב' ג' לומר. מסתפק מן הראשונה קודם לשניה. ומן השניה קודם לשלישית תמן תנינן המוציא יין כדי מזיגת הכוס רבי זעירא שאל את רבי יאשיה כמה שיעורן של כוס א'ל נלמד סתום מן המפורש דתני ר' חייא ארבע כוסות שאמרו ישנן רביעית של יין באיטלקי אמר רבי יוסי בר אבין משום רבי יוחנן דרבי יהודה היא דתני מים כדי גמיע ר' יהודה אומר כדי לשוף בהן את הקילור (נ'א ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס) יין כדי גמיע ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס מזוג בכמה נשמעינה מן הדא מים כדי גמיע ר' יהודה אומר כדי לשוף בהן את הקילור (נ'א ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס) יין כדי גמיע ר' יהודה אומר כדי מזיגת הכוס הדא אמרה מזוג כדי מזיגת הכוס כמה שיעורן של כוס רבי אבין אמר טיטרטון ורביע מהו לשתותן בכרך אחד מדאמר רבי מנא אמר רבי יוסי הלל אם שמען בבית הכנסת יצא הדא אמרה אם שתאן בכרך אחד יצא מהו לשתותן בפיסקן כלום אמרו שישתה לא כדי. שישתה ולא שישתכר אם שתה בפיסקן אף הוא אינו משתכר מהו לצאת ביין של שביעית תני רב אושעיא יוצאין ביין של שביעית מהו לצאת בקונדיטין מדתני בר קפרא

קונדיטין כיון הדא אמרה יוצאין ביין קונדיטין מהו לצאת ביין מזוגין מדתני רב חייא ארבעה כוסות שאמרו יוצאין בהן בין חיין ובין מזוגין ובלבד שיהא בהן טעם ומראה יין אמר רבי ירמיה מצוה לצאת ביין אדום שנאמר [\[משלי כג-לא\]](#) אל תרא יין כי יתאדם כי יתן בכוס עינו וגו' תאני מבושל כמתובל מהו לצאת ביין מבושל אמר רבי יונה יונה יוצאין ביין מבושל רבי יונה לטעמיה דרבי יונה כד הוה שתי ארבע ארבע כסי דפסחא הוה חזיק רישא עד חגא חמיתיה חדא מטרוניתא אפוי נהירין אמרה סבא סבא חדא מהני תלת מלין אית בך או דשתוי חמרא את או דמלוי בריבית את או דמגדל חזירי את א"ל תיפח רוחא דההיא איתתא דחדא מאלין תלת מיליא לית בי אלא אולפני שכיח לי דהכי כתיב [\[קהלת ח-א\]](#) חכמת אדם תאיר פניו ר' אבהו אתי לטבריא חמוניה תלמידוי דר' יוחנן אפוי נהורין אמרון תלמידים לרבי יוחנן אשכח רבי אבהו סימא אתא לגביה אמר ליה מאי אורייתא חדתא שמעת א"ל תוספתא עתיקא קרא עליה חכמת אדם תאיר פניו א"ר חנין לוגא דאורייתא תמונתא עתיקא דמוריסיא דציפורי א"ר יונה וחכמנא לה (דב"ש) דבית רבי ינאי הוה מכילין בה דבש תני חצי שמינית טברנית

א

-

ט

דף

הישנה אמר רבי יוחנן הדין דיזון (הות) הוא ולמה קרי ליה עתיקה מן בגין דהוה ביומי אית דאמרי דהות זעירא ורביתא ואית דאמרי דאזעירא ולא אזעירא כמה דהות כמה הוא שיעור של כוס רבי יוסי בשם ר' יוסי בן פזי ור' יוסי בר ביבי בשם ר' שמואל אצבעיים על אצבעיים על רום אצבע ומחצה ושליש אצבע תני יבש כזית . דברי רבי נתן) רבנן דקיסרי ורבי יוסי בר ביבי בשם שמואל אתיא דר' נתן כר"ש כמה דר"ש אמר ברביעית כן אמר ר' נתן ברביעית לכשיקרא ויהא בו כזית רבי סימון בשם ריב"ל מעשה בפרדת רבי שמתה וטהרו את דמה משום נבילה ושאל רבי אליעזר את ר' סימון עד כמה ולא אשגח ביה ושאל לריב"ל וא"ל עד רביעית טהור יותר מרביעית טמא ובאש לר"א על (עד) דלא חזר ליה ר' סימון שמועתא רב ביבי הוה יתיב מתני הדין עובדא א"ל רבי יצחק בר (ביסנא) כהנה עד רביעית טהור יותר מכאן טמא ובעט ביה אמר ליה רבי זריקא בגין דשאל לך את בעט ביה א"ל בגין דלא הות

דעתי בי בעיטנא ביה דאמר רבי חנן [\[דברים כח-סו\]](#) והיו חייך תלואים
לך מנגד זה שלוקח חטים לשנה ופחדת לילה ויומם זה הלוקח מן
הסדקי ולא תאמין בחייך זה הלוקח מן הפלטור ואנא סמיכנא אפלטור
ומהו כדון העיד ר' יהושע בן פתורה על דם נבילה שהוא טהור מהו טהור
טהור מלהכשיר אבל לטמות מטמא תמן תנינן דם השרץ כבשרו מטמא
ואינו מכשיר ואין לנו כיוצא בו ושיעור טומאתו שדמו מטמא כבשרו
אמר רבי יוסי פליגי בה תרין אמוראין חד אמר טמא וחד אמר טהור מאן
דאמר טמא כרבי יהודה ומ"ד טהור כר' יהושע בן פתורה (נ"א רב אבוה
דאימן אחתיה דר' יהודה וכו') אמר ליה רב אבדומה דמן נחותה ויאות
דרבי יהודה מורינא דבי נשיאה הוה: שמא יעני ויאמרו כו': תני רבי
ישמעאל קוּוץ לא יתרום מפני החשד תני הגזברין היו מפספסין
בקילקין תני מדברין היו עמו משעה שהוא נכנס עד שעה שהוא יוצא
וימלא פומיה מוי א"ר תנחומא מפני הברכה רבי שמואל בר נחמן בשם
רבי יונתן בתורה ובנביאים ובכתובים מצאנו שאדם צריך לצאת ידי
הבריות כדרך שהוא צריך לצאת ידי המקום בתורה מנין דכתיב [\[במדבר
לב-כב\]](#) והייתם נקיים מה' ומישראל בנביאים מנין דכתיב [\[יהושע כב-
כב\]](#) אל אלהים ה' וגו' וישראל הוא ידע בכתובים מנין דכתיב [\[משלי ג-
ד\]](#) ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם גמליאל זוגא שאל לרבי יוסי
בר רבי בון איזהו המחזור שבכולם אמר ליה והייתם נקיים מה'
ומישראל: הלכה ג* [\[מתני'](#) של בית רבן גמליאל היה נכנס ושקלו בין
אצבעותיו וזרקו לפני התורם והתורם מתכוין ודחפו לתוך הקופה אין
התורם תורם עד שהוא אומר להם אתרום והן אומרין לו תרום תרום
תרום שלש פעמים תרום את הראשונה וחיפה בקטבליאות השניה
וחיפה בקטבליאות השלישית לא היה מחפה ולמה היה מחפה שמא
ישכח ויתרום מן הדבר התרום תרום את הראשונה לשם ארץ ישראל
והשניה לשם כרכים המוקפין לה והשלישית לשם בבל ולשם מדי
ולשם

ב

-

ט

דף

מדינות הרחוקות: [\[גמ'](#) של בית ר'ג וכו' אילו היו שני כריים ותרם
מאחד מהן על חבירו שמא לא פטר חבירו הנחת רוח היא להם שלא יהא

קרוב מתקרב אלא משלהן תחלה תני שמט את . הקטבליאות נעשו כולן שיריים תני שלישית היא היתה עשירה שבכולן שהיו בה (איצטלי) אסטריאות של זהוב ודרכונות של זהוב תני תרם את הראשונ' לשם ארץ ישראל ולשם כל ישראל שניה לשם כרכים המוקפים ולשם כל ישראל והשלישית לשם בבל ומדי ולשם מדינות הרחוקות ולשם כ"י תני נטל מן הראשונה אע"פ שיש בראשונה נוטל מן השניה נטל מן השניה אע"פ שיש בשניה נוטל מן השלישית שלמה שלישית חוזר לשניה שלמה שניה חוזר לראשונה שלמו שלשתן חוזר ושוקל ר"מ אומר חוזר לשיריים שהיה ר"מ אומר מועלים בשיריים שמא יצטרכו להן בסוף וכן היה רבי פנחס בן יאיר אומר זריזות מביאה לידי נקיות נקיות מביאה לידי טהרה טהרה מביאה לידי קדושה קדושה מביאה לידי ענוה ענוה מביאה לידי יראת חטא יראת חטא מביאה לידי חסידות חסידות מביאה לידי רוח הקודש רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים תחה"מ מביאה לידי אליהו זכור לטוב זריזות מביאה לידי נקיות דכתיב . [\[ויקרא טז-כ\]](#) וכלה מכפר נקיות מביאה לידי טהרה דכתיב [\[ויקרא יב-ח\]](#) וכפר עליה הכהן וטהרה טהרה מביאה לידי קדושה דכתיב [\[ויקרא טז-יט\]](#) וטהרו וקדשו קדושה מביאה לידי ענוה דכתיב [\[ישעיה נז-טו\]](#) כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח ענוה מביאה לידי יראת חטא דכתיב [\[משלי כב-ד\]](#) עקב ענוה יראת ה' יראת חטא מביאה לידי חסידות דכתיב [\[תהילים קג-יז\]](#) וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו חסידות מביאה לידי רוח הקדש דכתיב [\[תהילים פט-כ\]](#) אז דברת בחזון לחסידך רוח הקדש מביאה לידי תחיית המתים דכתיב [\[יחזקאל לז-יד\]](#) ונתתי רוחי בכם וחיייתם תחיית המתים מביאה לידי אליהו זכור לטוב דכתיב [\[מלאכי ג-כג\]](#) הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא תנא בשם ר"מ (אומר) כל מי שקבוע בארץ ישראל ומדבר בלשון הקודש ואוכל פירותיו בטהרה וקורא ק"ש בבוקר ובערב יהא מבושר שבן עולם הבא הוא:

[פרק](#) - [רביעי](#) - [התרומה](#)

הלכה א* [מתני'](#) התרומה מה היו עושין בה לוקחין בה תמידין ומוספין ונסכיהם העומר ושתי לחם ולחם הפנים וכל קרבנו' הציבור שומרי

ספיחין בשביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה רבי יוסי אומר אף הרוצה מתנדב שומר חנם אמרו לו אף אתה אומר שאין באין אלא

א

-

י

דף

משל צבור: גמ' מה ראה זמן עצי כהנים והעם להימנות אלא בשעה שעלו ישראל מן הגולה ולא מצאו עצים בלשכה ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן ומסרום לצבור וקרבו מהן קרבנות צבור והתנו עמהן נביאים שביניהן שאפי' לשכה מליאה עצים ועמדו אלו ונתנדבו עצים משל עצמן שלא יהא קרבן מתקרב אלא משלהן תחילה אמר רבי אחא דרבי יוסה היא דרבי יוסה אומר אף הרוצה מתנדב שומר חנם ר' יוסי (אסי) בשם רבי אילא דברי הכל היא מה פליגין בגופו של קרבן אבל במכשירי קרבן כל עמא מודיי שהוא משתנה קרבן יחיד לקרבן צבור תני אשה שעשתה כתונת לבנה (צריכה למסור) כשירה ובלבד שתמסרנה לצבור אמר רבי אחא דרבי יוסי היא דרבי יוסי אומר אף הרוצה מתנדב שומר חנם רבי יוסי (אסי) בשם ר' אילא דברי הכל היא מה פליגין בגופו של קרבן אבל במכשירי קרבן כל עמא מודיי שהוא משתנה קרבן יחיד לקרבן צבור מתני' פליגי על רבי יוסי אותן הימים נוהגין בשעת קרבן ושלא בשעת קרבן רבי יוסי אומר אינן נוהגין אלא בשעת קרבן בלבד ועוד מן הדא דתניא אמר רבי אליעזר בי רבי צדוק אנו היינו מבני סנאה בן בנימין וכל תשעה באב להיות בשבת ודחינו אותנו למוצאי שבת והיינו מתעניין ולא משלימין: העומר ושתי הלחם ולחם הפנים וכל קרבנות הצבור: (מתניתא דר' ישמעאל דר' ישמעאל אמר אין העומר בא מן הסוריא) תמן תנינן כל קרבנות היחיד והציבור באין מן הארץ ומן חוצה לארץ מן החדש ומן הישן חוץ מן העומר ושתי הלחם שאין באין אלא מן החדש ומן הארץ רב חונה בשם רבי ירמיה דרבי ישמעאל היא דרבי ישמעאל אומר אין העומר בא מן הסוריא תמן תנינן עשר קדושות הן ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות ומה היא קדושתה שמביאין ממנה העומר והביכורים ושתי לחם מה שאין מביאין כן מכל הארצות ר' חייא (חונה) בשם רבי ירמיה דרבי ישמעאל היא דרבי ישמעאל אמר אין העומר בא מן הסוריא תמן תנינן ר' ישמעאל אומר מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר שהוא מצוה ר' ישמעאל כדעתיה דר' ישמעאל דאמר

אין העומר בא מן הסוריא כדעתיה דאמר יצא קציר העומר שהוא מצוה מאן תנא שומרי ספיחית בשביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ר' ישמעאל היא א"ר יוסה דברי הכל היא לא מצאו בסוריא מביאין אותן מספיחין שבארץ ישראל ההן עומר מהו שיזרע בתחילה ר' חייא בר אדא בעי קומי רבי מנא לא נמצא כקומץ על השיריים שאינן נאכלין א"ל נעשה כחמשה דברים שהן באין בטומאה ואין נאכלין בטומאה כיצד הוא עושה נוטל מעות מן השולחני ונותן לקוצרין ולשומרין עד שלא יקרב העומר ומביא מעות מתרומת הלשכה ומחללין עליו וטבות כן (ר' יוסי בשם) רבי אחא בשם רבי בא כל מה שיתן הן הן דמיו משעה הראשונה תנא אף בפתחי אבנים כן כיצד הוא עושה נוטל מעות משולחני ונותן לחוצבין ולסתתין עד שלא תינתן על גבי הדימוס ומשניתן על הדימוס מביא מעות מתרומת הלשכה ומחללין עליה וטבות כן ר' יוסי (בשם רבי אחא) בי רבי בון בשם שמואל כל מה שיתן הן הן דמיה משעה הראשונה:

דף י - ב

הלכה ב* מתני' פרה ושעיר המשתלח ולשון של זהורית באין מתרומת הלשכה כבש פרה וכבש שעיר המשתלח ולשון שבין קרניו ואמת המים וחומות העיר ומגדלותיה וכל צרכי העיר באין משירי הלשכה אבא שאול אומר כבש פרה כהנים גדולים עושין משל עצמן מותר שירי לשכה מה היו עושין בהן לוקחין בהן יינות שמנים וסלתות והשכר להקדש דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר אין משתכרין בשל הקדש אף לא משל עניים מותר התרומה מה היו עושין בה רקועי זהב ציפוי לבית קודש הקדשים רבי ישמעאל אומר מותר הפירות קיץ המזבח מותר תרומה לכלי שרת רבי עקיבא אומר מותר תרומה לקיץ המזבח מותר נסכים לכלי שרת רבי חנניה סגן הכהנים אומר מותר נסכים קיץ המזבח מותר התרומה לכלי שרת זה וזה לא היו מודים בפירות: גמ' כבש פרה כו' ר' ישמעאל בר נחמן בשם רבי יונתן (נתן) ג' לשונות הן של ' שעיר בסלע של מצורע בשקל של פרה בשתי סלעים רבי חוניה דברת חוורין רבי בא בר זבדא בשם רבי שמעון בן חלפתא של פרה בשתי סלעים ומחצה ואית דמפקין לי שנא בעשרה זוז (מותר שירי לשכה כו') ר' יהודה בשם ר'

שמואל תלמידי חכמי המלמד את הכהנים הלכות שחיטה הלכות קבלה הלכות זריקה נוטלין שכרן מתרומת הלישכה רבי יצחק בר רדיפה בשם רבי אימי מבקרי מומי קדשים נוטלין שכרן מתרומת הלישכה רבי אחא ר' תנחום בר חייה בשם ר' שמלאי מגיהי ספר העזרה נוטלין שכרן מתרומת הלשכה גידל בר בנימין בשם ר' אסי שני דייני גזילות נוטלין שכרן מתרומת הלשכה שמואל אמר נשים האורגות בפרוכת נוטלין שכרן מתרומת הלשכה רבי חונה אמר מתרומת בדק הבית מה פליג שמואל עבד לה כקרבן רב הונא עבד לה כבנין אמר רבי חזקיה תנא ר' יהודה (גרורות) גדגדות הקטרת וכל קרבנות הצבור באין מתרומת הלשכה מזבח הזהב וכל כלי שרת באין ממותר נסכים מזבח העולה וההיכל והעזרות באין משירי הלשכה חוץ לעזרות באין מלשכת בדק הבית והא תני אבני המזבח ההיכל והעזרות מועלין בהן וכי יש מעילה בשיריים אלא כר"מ דר' מאיר אמר מועלין בשיריים א"ר חייא (חיננא) כלום אמר ר"מ אלא בתוך שנתו והכא חוץ לשנתו אנן קיימין א"ר חזקיה תנא רבי יהודה גדגניות השלחן והמנורה והמזבחות והפרוכת מעכבים את הקרבנות דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אין לך מעכב את הקרבן אלא הכיור והכנ בלבד ולא כן א"ר אליעזר ור' יוסי בן חנינה תריהון אמרין כל הן דכתיב נכח מעכב צלע אינו מעכב ואמר רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן ואפילו צלע מעכב וא"ר אילא בשם

א

-

יא

דף

ר' שמואל בר נחמן ואפי' שימה מעכב א"ר חנינא כאן בעבודות שבפני' כאן בעבודות שבחוץ אמר רבי חנינא שחצית גדולה היתה בבני כהנים גדולים שיותר מששים ככרי זהב (ס"א כסף) היו מוציאין בה שהיה כבשה של פרה עומד ולא היה אחד מהן מוציא פרתו בכבשו של חבירו אלא סותרו ובונה אותו משלו התיב רבי עולא קומי ר' מנא והא תני שמעון הצדיק שתי פרות עשה לא בכבש שהוציא את זו הוציא את זו אית לך למימר שמעון הצדיק שחץ היה מאי כדון על שם מעלה היא בפרה סלסול היא בפרה תני זיזין וכתלים היו יוצאין מכאן ומכאן כדי שלא [יצאו ו] יצאו הכהנים ויטמאו: ר' עקיבא אומר אין משתכרין כו': אלא אם רצה יהי' ההפסד שלו והשכר להקדש מותר כהדא בר זמינא

איתפקד גבי' מדל דיתמין אתא ושאל לרבי מנא אמר ליה אין בעית די ההפסדה דידך ואגרה דתרויכון שרי רבי חייה בר אדא איתפקד גבי' מדל דיתמין ועביד כן: מותר פירות כו': (כולה דר' ישמעאל היא) מתני' דר' ישמעאל היא דרבי חייה בר יוסף פתר מתניתא מותר פירות שכר להקדש מותר נסכים זו סאה רביעית רבי יוחנן פתר מתניתא מותר פירות זו סאה רביעית מותר נסכים לבירוצין ולית ליה לרבי חייה בר יוסף לבירוצין אמר רבי חזקיה מה דנפל לסאה רביעית נפל לבירוצין על דעתיה דרבי חייה בר יוסף ניחא אין משתכרין בשל הקדש אף לא בשל עניים לפיכך זה וזה לא היו מודין בפירות על דעתיה דרבי יוחנן קשיא והא תנינן עמדו מג' יספק מד' ותנינן זה וזה לא היו מודים בפירות לא היו מודים בפירות בקיץ למזבח אבל מודין היו בכלי שרת עד כדון בירוצי צבור ואפילו בירוצי יחיד ולא נמצאו כלי שרת באין משל יחיד כהדא דתנינן אשה שעשתה כתונת לבנה כשרה ובלבד שתמסרנה לציבור עד כדון בירוצי לח ואפילו בירוצי יבש כההיא דתנינן תמן הנסכים שקדשו בכלי ונמצא הזבח [פסול] אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו ואם [לאו] לנו יופסלו בלינה: הלכה ג* מתני' מותר הקטורת מה היו עושין בה מפרישין ממנה שכר האומנין ומחללין אותה על (שכר) מעות האומנין ונותני' אותה לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחין אותה מתרומ' חדשה [ואם בא חדש בזמנו לוקחין אותה מתרומה חדשה ואם לאו מן הישנה: גמ' ולא נמצא הקדש מתחלל על ההקדש כיצד הוא עושה אמר רבי שמעון בר ביסנא מביא מעות ומחללן על הבנין

דף - יא - ב

ומביא קטורת ומחלל עליהן ונותנים אותה לאומנין בשכרן אותן המעות מה יעשה בהן רבי אומר אומר אני ינתנו לבית גרמו ולבית אבטינס שהיו בקיאיין בפיתום הקטורת ובמעשה לחם הפנים א'ר שמואל בר רב יצחק והן שיהו חייבין להן מעות משעה ראשונה רבי חייה בר בא בעי לא היו חייבין להן מעות משעה הראשונה אתא רבי (ביבי) בא בשם ר' חייה בשם ר' יוסי (יוחנן) מקייצין בהן את המזבח ר' בא בר כהן בעי קומי ר' יוסה מחלפא שיטתי' דר' חייה בר בא תמן צריכה ליה וכה פשיטא ליה הא דצריכה ליה בכלי שרת הא דפשיטא ליה בקיץ למזבח דאיתפלגון

פיטמה בחולין ר' יוסי בי רבי חנינה אמר פסולה רבי יהושע בן לוי אמר כשירה מה טעמא דרבי יוסי בי רבי חנינה קודש היא שתהא הווייתה בקודש מה טעמא דרבי יהושע בן לוי קודש היא שתהא באה מתרומת הלשכה אמר רבי יוסי בי רבי בון אתיא דרבי יוסי בן חנינה כשמואל ודרבי יהושע בן לוי כר' יוחנן דתנינן המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות צבור רבי יוחנן אמר קטורת אמר רבי הושעיה תיפתר באומן משל בית אבטינס שהיה נוטל בשכרו קטורת ודרבי יוסי בי ר' חנינה כשמואל דאמר רב הונא בשם שמואל מכתשת עשו אותה ככלי שרת לקדש א"ר יוסי בי רבי בון אמרה (ר' זעירא קמיה) רבי חונא קומי רבי יוסי דבר שקדש בכלי שרת נפדה א"ל ולא דשמואל היא דשמואל אמר קל הוא במותר דאיתפלגון הותירו תמימים שמואל אמר נפדין כתמימים ורבי יוחנן אמר נפדין כפסולי המוקדשים הותירו שעירים על דעתיה דשמואל אם עולה נפדית לא כ"ש חטאת על דעתיה דר' יוחנן א"ר זעירא ירעו אמר רבי שמואל בר רב יצחק מקייצין בהן את המזבח וקשיא יש חטאת שקריבה עולה אמר ר' יוסה שנייא היא שאין קרבנות צבור נקבעין אלא בשחיטה אמר רבי חייא (חנינה) תנאי ב"ד הוא על המותר שיקרבו עולות:

דף יב - א

הלכה ד* מתני' המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות הצבור ינתנו לאומנין בשכרן דברי ר' יוסי אמר לו בן עזאי אינה היא המדה אלא מפרישין מהן שכר האומנים ומחללין אותן על מעות האומנין ונותנים אותן לאומנין בשכרן וחוזרין ולוקחים . אותה מתרומה חדשה המקדיש נכסיו והיה בהן בהמה ראויה על גבי מזבח זכרים ונקבות רבי אליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסיו לבדק הבית רבי יהושע אומר זכרים עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית אמר ר' יוסי רואה אני את דברי ר' אליעזר מדברי רבי יהושע שר' אליעזר השוה את מדותיו ור' יהושע חלק א"ר פייס שמעתי את דברי שניהן המקדיש בפירוש כדברי ר' אליעזר והמקדיש סתם כדברי ר' יהושע המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויים

לגבי מזבח יינות ושמנים ועופות ר' אליעזר אומר ימכרו לצרכי אותו המין ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית: **גמ'** המקדיש וכו' לקרבנות צבור: ר' יוחנן אמר קטורת אמר רבי הושעיה תיפתר באומן משל בית אבטינס שהיה נוטל בשכרו קטורת מה טעמא דבן עזאי שאין ההקדש מתחלל על המלאכה אלא על המעות: תמן תנינן יש בקדשי בדק הבית שסתם הקדשות לבדק הבית הקדש בדק הבית חל על הכל ומועלין בגידוליהן ואין בהן הנייה לכהנים אמר רבי חנניה דר' ליעזר היא דתנינן המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה ע"ג מזבח זכרים ונקבות רבי ליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקיבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית אמר רבי יוחנן טעמא דרבי ליעזר **[ויקרא כז-יד]** ואיש כי יקדיש את ביתו קודש לה' במה אנו קיימין אם בבית דירה כבר כתיב **[ויקרא כז-טו]** ואם המקדיש יגאל את ביתו אלא כי אנו קיימין במקדיש נכסיו מכן שסתם הקדשות לבדק הבית אמר רבי זעירא רב חונה בשם רב במה פליגין במקדיש נכסיו אבל במקדיש עדרו כל עמא מודיי שהוא למזבח רבי בא רב חונה בשם רב מה פליגין במקדיש עדרו אבל במקדיש נכסיו כל עמא מודיי שהוא לבד"ה על דעתיה דרבי זעירא ניחא וקשיא על דרבי בא בהמה לא למזבח היא בהמה למזבח היא ולמה סתם האיש הזה שהוא כאומר לא יהיה אלא לבד"ה רבי יוחנן אמר לא שנייא היא המקדיש נכסיו היא המקדיש עדרו היא המחלוקת (רבי אבא בשם רבי אבהו בשם ר' אחא) רב חונה בשם רב רבי אבהו בש' רבי יוחנן קדשי בד"ה שפודאן תמימין יצאו לחולין מתני' אמרה כן ולדן וחלבן מותר לאחר פדיון

דף יב - ב

רב חזקיה בשם רב חסדא תיפתר שפדאן תמימין והוממו רבי יוסה בשם רב חסדא מתני' אמרה כן ולדן וחלבן אסור לאחר פדיונין רבי חזקיה בשם רבי יוסה קדשי בדק הבית שפדאן תמימין יצאו לחולין אין תימר לא יצאו לחולין היאך קדשי מזבח חלין על קדשי בדק הבית בעלי מומין קדשי מזבח חלה עליהן ליידה מילה לגיזה ולעבודה הפריש נקבה לעולתו ולפסחו ולאשמו עושה תמורה ר"ש אומר לעולתו עושה תמורה לפסחו ולאשמו אינו עושה תמורה רבי שמעון בן יהודה אומר משום

ר"ש לעולתו ולפסחו ולאשמו אינו עושה תמורה אמר רבי יוחנן טעמא דר"ש שכן מצינו נקבה בעוף כשירה לבא עולה וא"ר יוחנן טעמא דר"ש בן יהודה אם מין במינו הוא חלוק עליו כ"ש מין בשאינו מינו איזהו מין במינו שהוא חלוק עליו כהדא דתני אשם בן שנה והביא בן שתים (יצא) בן שתים והביא בן שלש לא יצא (רבי שמעון אומר כל עצמן אינן קדושים) א"ר יוחנן ר"ש ור' יהושע שניהם אמרו דבר אחד כמה דר' יהושע אמר נקבה לעולה לא קידשה אלא הקדש דמים כן ר"ש אמר נקבה לעולה לא קידשה אלא הקדש דמים אין תימר קדשה קדושת הגוף ירעו אמר ר' אני רואה את דברי ר"ש בפסח (שמא הקדש) שהמותר פסח בא שלמים ולימא אין אני רואה דברי ר"ש באשם (שמא הקדש) שהמותר אשם בא עולה אמר רבי אבין אם הקדיש פסח בא שלמים גופו קרב שלמים אם הקדיש אשם בא עולה אין גופו קרב עולה מהו כדון ההין אמר הקדש דמים (קדוש) הקדיש וההן אמר הקדש גופו (קדוש) הקדיש: ר' זעירא בשם ר"ש בן לקיש טעמא דרבי יהושע [ויקרא כב-יח](#) דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל וגו' אשר יקריב לה' לעולה הכל קרב לעולה לרצונכם תמים זכר מנין אפילו נקבות ת"ל [ויקרא כב-יט](#) בבקר לרבות את נקבות רבי יצחק בי ר"א שאל כתיב זכר ואת אמרת בבקר לרבות את הנקבות ודכוות' כתיב תמים ואת אמרת בבקר לרבות בעלי מומין מה ביניהון רב אמר שבטא דכדכדא ביניהון: ר"א אומר ימכרו כו' המין: ר' אבהו בשם ר"ש בן לקיש טעמא דר"א [ויקרא כב-יח](#) דבר אל אהרן ואל בניו וגו' אשר יקריבו לה' לעולה הכל קרב עולה [ויקרא כב-יט](#) לרצונכם תמים זכר יכול אפילו עופות ת"ל בבקר ולא עופות רבי ירמיה ור' בון בר חייה הוון יתיבון ואמרין תמן אמר ר' יוחנן טעמא דר' שמעון שכן נקבה שבעוף כשירה לבא עולה וכא אמר הכין

א

-

יג

דף

א"ר יוסי קיימתיה כהא דא"ר שמואל בשם ר' זעירא כל שאינה יכולה ליקרב לא היא ולא דמיה לא קדשה אלא הקדש דמים ואת אמרת יאות להקריבו אין את יכול דכתיב בבקר ולא עופות לפדותו אין את יכול שאין לעוף פדיון לפום כן צריך מימר לא קדשה אלא קדושת דמים חברייא

בשם רבי יוחנן ר' אייבו בר נגרי אמר קומי רבי אילא בשם רבי יוחנן טעמא דהין תניא [ויקרא כז-יא](#) ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' מה ת"ל טמאה אלא אפילו טמאה באותו השם וקשיא בדא כתיב [ויקרא כז-יא](#) והעמיד [ויקרא כז-יב](#) והעריך ר' זעירא בשם ר"א לא אמר כן אלא [ויקרא כז-יא](#) ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' כל שאינה ראוי ליקרב לא כאן ולא במקום אחר אינו עושה תמורה יצאת נקבה (שבעוף) לעולה אע"פ שאינה ראוי ליקרב כאן ראוי ליקרב במקום אחר רבי אבון ורבי בון בעון קומי רבי זעירא הרי הרובע והנרבע שאינן ראויין ליקרב לא כאן ולא במקום אחר והרי הן עושין תמורה אמר לון אף אני לא אמרתי אלא טמאה ממש (ס"א ממוס) וקשיא בדא כתיב [ויקרא כז-יא](#) והעמיד [ויקרא כז-יב](#) והעריך: הלכה ה' *מתני' אחת לל' יום משערין את הלשכה כל המקבל עליו לספק סלתות מארבע עמדו משלש יספק מד' משלש ועמדו מד' יספק מד' שיד הקדש על העליונ' אם התליעה סולת התליעה לו ואם החמיץ יין החמיץ לו אינו מקבל מעותיו עד שיהא המזבח מרצה: **גמ'** תני בשם ר"ש מיד היו מקבלין את מעותיהן והכהנים זריזין הן:

פרק חמישי - אלו הם הממונים

הלכה א' *מתני' אלו הן הממונים שהיו במקדש יוחנן בן פנחס על החותמות אחייה על הנסכים מתיה בן שמואל על הפייסות פתחיה על הקנין פתחיה זהו מרדכי ולמה נקרא שמו פתחיה שהיה פותח דברים ודורשן ויודע בשבעים לשון. בן אחייה על חולי מעיים נחוניה חופר שיחין גביני כרוז בן גבר על נעילת שערים בן בבי ממונה על הפקיע בן ארזא על הצלצל הוגרס בן לוי על השיר בית גרמו על מעשה לחם הפנים בית אבטינס על מעשה הקטורת ואלעזר על הפרוכת ופנחס המלביש: **גמ'** ר' חזקיה א"ר סימון ורבנן חד אמר כשירי דור ודור בא למנות עליהן וחרנה אמר מי שהיה באותו דור בא למנות על כולן הוא אומר [משלי י-ז](#) זכר צדיק לברכה מאן דאמר מי שהיה באותו דור מנה מה שבדורו על כולן הוא אומר [משלי י-ז](#) ושם רשעים ירקב ועל מי נאמר זכר צדיק לברכה על בן קטין וחביריו)

אמר רבי יונה כתיב [ישעיה נג-יב](#) { ישעיה נג-יב } לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל זה ר"ע שהתקין מדרש ההלכות והגדות ויש אומרים אלו אנשי כנסת הגדולה תיקנו אלא מה תיקן זה כללות ופרטות אמר ר' אבהו כתיב [דברי הימים א ב-נה](#) { דברי הימים א ב-נה } משפחת סופרים יושבי יעבץ מה ת"ל סופרים אלא שעשו את התורה ספורות ספורות חמשה לא יתרומו תרומה ה' דברים חייבין בחלה חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן שלשים ושש כריתות בתורה שלש עשרה דבר נאמרו בנבלת העוף הטהור ד' אבות נזיקין אבות מלאכות ארבעים חסר אחת אמר רבי (אחא) אליעזר כתיב [עזרא ז-יא](#) { עזרא ז-יא } לעזרא הכהן הסופר מה ת"ל סופר אלא כשם שהיה סופר בדברי תורה כך היה סופר בדברי חכמים ר' חגי בשם ר' שמואל בר נחמן הראשונים חרשו וזרעו ניכשו כיסחו עדרו קצרו עמרו דשו זרו בררו טחנו הרקידו לשו קיטפו ואפו ואנו אין לנו מה לאכול ר' אבא בר (יונה) זמינא בשם ר' זעירא אין הוון קדמאין מלאכין אנן בני אנש ואין הוון בני אנש אנן חמרין א"ר מנא בההיא שעתא אמרין אפילו כחמרתיה דר' פנחס בן יאיר לא אידמינון חמרתיה דר' פ בן יאיר גנבתה ליסטאי בליליא עבדת טמירא גבון תלתא יומין ולא טעמא כלום בתר תלתא יומין אימלכון מחזרתה אמרי אפקינון מן הכא דלא תימות גבון אפקונה אזלת וקמת לה על תרעא דמרה שריית מנהקת אמר לון פתחון להדא עלובתא דאית לה תלת יומין דלא טעמא כלום פתחין לה ועלת לה אמר לון יהבו לה כלום תיכול יהבון קומה שעורין ולא בעית למיכל אמרין ליה רבי לא בעית למיכל אמר לון מתקנין אינון אמרו ליה אין אמר לון וארימתון דמיין אמרון ליה לא כן אלפון רבי הלוקח זרע לבהמה קמח לעורות שמן לאור פטור מן הדמאי אמר לון מה נעבד לה להדא עלובתא דהיא מחמרה על גרמה סגין וארימן דמיין ואכלת: פתחיה על הקינין: בא וראה מה גדול הוא כחו של אותו האיש פותח דברים ודורשן: יודע בע' לשון: תני סנהדרין שיש בה שנים שיכולין לדבר וכולן ראויין לשמוע הרי זו ראויה לסנהדרין ג' הרי זו בינונית ד' הרי זו חכמה וביבנה היו בה ד' בן עזאי ובן זומא ובן חכינאי ור' א' בן מתיה (נ"א חנניה בן חנילא) א"ר חסדא פעם אחת יבשה א"י ולא ידעו מהיכן להביא עומר והוה תמן חד אלם דהוה יהיב חד ידיה על גגות וחד ידיה על צריפים אייתוניה קמיה דפתחיה אמר להו אית אתר דמתקריא גגות צריפין או

צריפין גגות אזלין לתמן ואשכחן א'ר יוסה (ביבן) בי רבי בון פעם אחת נשדף כל העולם כולו ולא היו יודעין מהיכן להביא העומר והוה תמן חד אילם דהוה יהיב ידיה על עיניה וידיה על סוכרא אייתוניה לגבי פתחיה אמר לון אית אתר דמיתקריא עין סוכר או סוכר עין ואזלון תמן ואשכחון ג' נשים הביאו קיניהן אחת אומרת לעינתי ואחת אומרת לימתי ואחת אומרת לזיבתי זו שאומרת לעינתי סברין מימר שופעת כמעין אמר לון בעיינא סכנת זו שאומרת לימתי סברין מימר שופעת כים אמר לון בימה סכנת זו שאומרת לזיבתי סברין מימר זבה ממש אמר לון זאב בא ליטול את בנה: בן אחייה וכו': על ידי שהיו הכהנים מהלכין יחפים על הרצפה והיו אוכלין בשר ושותין מים היו באין לידי חולי המעים והוה ידע האי דין חמר טב למעייא והאי דין חמר סמם למעייא: נחוניא חופר שיחין: שהיה חופר שיחין ומערות והוה ידע

א

-

יד

דף

האי דין כיף מקורר מיא והאי דין כיף אית ביה שרברובי ועד היכן שרברובותיה מטי' א'ר אליעזר (אחא) ומת בנו בצמא אמר רבי חנינא מאן דאמר רחמנא וותרן יתוותרן בני מעווי אלא מאריך רוחיה וגבי דידיה א'ר אחא כתיב {תהילים נ-ג} וסביביו נשערה מאוד מדקדק עמהן כחוט השערה א'ר יוסי (בר אבין) לא מטעם הזה אלא מן מה דכתיב {תהילים פט-ח} ונורא הוא על כל סביביו מוראו על הקרובים יותר מן הרחוקים רבי חגיי בשם רבי שמואל בר נחמן מעשה בחסיד אחד שהיה חופר בורות שיחין ומערות לעוברים ושבים פעם אחת היתה בתו עוברת להנשא ושטפה נהר והוון כל עמא עללין לגבי בעון מנחמתיה ולא קיבל עלוי מתנחמא עאל רבי פנחס בן יאיר לגביה בעי מנחמתיה ולא קיבל עלוי מתנחמא אמר לון דין הוא חסידכון אמרו ליה רבי כך וכך היה עושה כך וכך אירע ליה אמר אפשר שהיה מכבד את בוראו במים והוא מקפחו במים מיד נפלה הברה בעיר באת בתו של אותו האיש אית דאמרי בסוכתא איתערית ואית דאמרי מלאך ירד כדמות ר' פנחס בן יאיר והצילה: גביני כרוז: שהיה מכריז בבית המקדש מה היה אומר עמדו הכהנים לעבודה ולויים לדוכן וישראל למעמדן אגריפס המלך שמע קולו עד ח' פרסאות ונתן לו מתנות הרבה: בן גבר על נעילת

שערים: תירגם רב קומי דבית ר' שילא קרא גברא אכריז כרוזא אמר ליה אמור קרא תרנגולא א"ל והתנינן בן גבר אית לך למימר בר תרנגולא: בן בבי על הפקיע: שהיה (מזווג) מזייג פתילות ר' יוסי (אסי) עאל לכופרה בעו ממניא עלייהון פרנסים ולא קיבלון מינהן עאל ואמר קומיהון בן בבי על הפקיע ומה אם זה שנתמנה על הפתילות זכה להימנות עם גדולי הדור אתם שאתם נתמנין על חיי נפשות לכ"ש: בן ארזה על הצלצל: כי הא דתנינן תמן הניף הסגן בסודרין והקיש בן ארזה על הצלצל: הוגרס בן לוי על השיר: אמר ר' אחא נעימה יתירה היה יודע ואמרו עליו על הוגרס בן לוי שהיה מנעים את קולו בזמר וכשהיה נועץ גודלו בתוך פיו היה מוציא כמה מיני זמר והיו כל אחיו הכהנים נזקרין לו בבת ראש: בית גרמו על מעשה לחם הפנים: בית גרמו היו בקיאים במעשה לחם הפנים וברדייתו ולא רצו ללמד שלחו חכמים והביאו אומנים מאלכסנדריאה שהיו בקיאים במעשה לחם הפנים וברדייתו לא היו בקיאים בית גרמו היו מסיקין מבפנים ורודין מבחוץ ולא היתה מתעפשת ואלו היו מסיקין מבפנים ורודין מבפנים והיתה מתעפשת כיון שידעו חכמים בדבר הזה אמרו כל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא שנאמר [משלי טז-ד](#) כל פעל ה' למענהו שלחו אחריהם ולא רצו לבא עד שכפלו להם שכרן י"ב מנה היו נוטלים ונתנו להם כ"ד ר' יהודה אומר כ"ד היו נוטלים ונתנו להן מ"ח אמרו להן מפני מה אין אתם רוצים ללמד אמרו להן מסורת היא בידינו מאבותינו שהבית הזה עתיד ליחרב שלא ילמדו אחרים ויעשו לפני ע"ז שלהן בדברים הללו מזכירין אותן לשבח שלא יצא ביד בניהם פת נקיה מעולם שלא יהו אומרים ממעשה לחם הפנים הן אוכלים: בית אבטינס על מעשה הקטורת: של בית אבטינס היו בקיאים על מעשי פיטום הקטורת ובמעלה העשן ולא רצו ללמד שלחו והביאו אומנין מאלכסנדריאה של מצרים והיו בקיאים בפיטום הקטורת ובמעלה עשן לא היו בקיאים של בית אבטינס היתה מתמרת ועולה כמקל ופוסה ויורדת ושל אלו היתה פוסה מיז כיון שידעו חכמים בדבר אמרו כל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא שנאמר [ישעיה מג-ז](#) כל הנקרא בשמי לכבודי בראתיו וגו' (נ"א כל מה שפעל הקב"ה לא פעל אלא למענהו שנאמר כל פעל ה' למענהו) שלחו אחריהם ולא רצו לבא עד שכפלו להן שכרן י"ב מנה היו נוטלין ונתנו להן כ"ד רבי יהודה אומר כ"ד היו נוטלין ונתנו להן מ"ח אמרו להן מפני מה אין אתם רוצין ללמד אמרו להן מסורת היא בידינו מאבותינו שהבית הזה עתיד ליחרב שלא ילמדו אחרים ויהיו עושין כן לפני ע"ז שלהן בדברים הללו מזכירין אותן לשבח שלא יצאת אשה משל אחד מהן מבושמת מעולם ולא עוד

אלא כשהיה אחד מהן נושא אשה ממקום אחר היה פוסק עמה ע"מ שלא תתבשם שלא יהו אומרים ממעשה פיטום הקטורת הן מתבשמות לקיים מה שנאמר **[במדבר לב-כב]** והייתם נקיים מה' ומישראל א"ר יוסי פעם אחת הייתי עומד בירושלם ומצאתי תינוק אחד משל בית אבטינס אמרתי לו בני מאיזו משפחה את אמר לי ממשפחת פלוני אמרתי לו בני אבותיך לפי שנתכוונו לרבות כבודן ולמעט כבוד שמים לפיכך כבודם נתמעט וכבוד שמים נתרבה אמר ר"ע שח לי שמעון בן לוגא מלקט הייתי עשבים אני ותינוק אתה משל בית אבטינס וראיתי אותו שבכה וראיתי אותו ששחק אמרתי לו בני למה בכיתה אמר לי על כבוד של בית אבא שנתמעט ולמה שחקתה אמר לי על הכבוד המתוקן לצדיקים לעתיד לבא ומה ראית מעלה עשן לנגדי נומיתי לו בני הראהו לי אמר לי רבי מסורת בידי מאבותי שלא להראותו לברייהו א"ר יוחנן בן נורי מלקט הייתי עשבים אני וזקן פגע בי זקן א' משל בית אבטינס ומגילת סמנים בידו אמר לי רבי לשעבר היו בית אבא צנועין והיו

ב

-

יד

דף

מוסרין את המגילה הזאת אלו לאלו ועכשיו שאינן בית אבא נאמנים הילך את המגילה והזהר בה וכשבאתי והרציתי הדברים לפני ר"ע זלגו עיניו דמעות ואמר מעתה אין אנו צריכין (רש"אין) להזכירן לגנאי: אלעזר על הפרוכת: שהיה ממונה על אורגי פרוכת: פנחס המלביש: שהיה מלביש בגדי כהונה גדולה מעשה בכהן א' שהלביש לאיסטרטיות א' ונתן לו שמונה זהובים ואית דאמרין תרי עשרי יהב ליה: הלכה ב* **מתני'** אין פוחתין משבעה אמרוכלין ושלשה גזברין ואין עושין שררה על הצבור פחות משנים חוץ מבן אחיה שעל חולי מעיים ואלעזר שעל הפרוכת שאותן קיבלו רוב הצבור עליהן: **גמ'** אין פוחתין מג' גזברין ומז' אמרוכלין תני משני כתליקין הדא הוא דכתיב **[דברי הימים ב לא-יג]** ויחיאל ועוזיהו ונחת גזברין ועשאל וירימות ויזבד ואליאל ויסמכיהו ומחת ובניהו אמרוכלין פקידים מיד כונניהו ושמעי אחיו קתיליקין במפקד יחזקיהו המלך ועזריהו נגיד בית אלהים המלך וכ"ג כשהוא חותם הגזבר חותם ונותנו לאמרוכל אמרוכל חותם ונותנו לקתליקון קתליקון חותם ונותנו לכהן גדול כ"ג חותם ונותנו למלך וכשהוא מתיר

המלך רואה חותמו ומתיר כ"ג רואה חותמו ומתיר קתליקין רואה חותמו ומתיר אמרכל רואה חותמו ומתיר גזבר רואה חותמו ומתיר: אין עושין שררה על הצבור בממון פחות משנים: רב נחמן בשם רבי מנא על שם [\[שמות כח-ה \]](#) והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן אמר ר' (נחמיה) חמא בי רבי חנינא מפסולת של לוחות העשיר משה הדא הוא דכתיב [\[שמות לד-א \]](#) פסל לך שני לוחות אבנים פסל לך שתהא הפסולת שלך אמר ר' חנין מחצב של אבנים טובות ומרגליות (גילה) ברא לו הקב"ה מתוך אהלו וממנו העשיר משה כתיב [\[שמות לג-ח \]](#) והביטו אחרי משה עד בואו האוהלה תרין אמוראין ח"א לגנאי וח"א לשבח מ"ד לגנאי חמון שקין חמון כרעין חמון קופד אכיל מן דיהודאי ושתי מן דיהודאי כל מדליה מן דיהודאי ומ"ד לשבח מחמי צדיקיא ומזכי טוביא דזכת למיחמי יתיה: הלכה ג* [\[מתני' \]](#) ד' חותמות היו במקדש וכתוב עליהן עגל זכר גדי וחוטא בן עזאי אומר ה' היו וארמית כתוב עליהן עגל זכר גדי חוטא דל וחוטא עשיר עגל משמש עם נסכי בקר גדולים וקטנים זכרים ונקבות גדי משמש עם נסכי הצאן גדולים וקטנים זכרים ונקבות חוץ משל אילים איל משמש עם נסכי אילים בלבד חוטא משמש עם נסכי שלש בהמות של מצורע מי שהוא מבקש נסכים הולך לו אצל יוחנן שהוא ממונה על החותמות ונותן לו מעות ומקבל ממנו חותם בא לו אצל אחייה שהוא ממונה על הנסכים ונותן לו חותם ומקבל ממנו נסכים לערב באין זה אצל זה ואחיי' מוציא את החותמות ומקבל כנגדן מעות אם פחתו פחתו לו וישלם יוחנן מביתו ואם הותירו הותירו להקדש שיד הקדש על העליונה מי שאבד חותמו ממתנין לו עד הערב ואם מצאו לו כדי חותמו נותנין לו ואם לאו לא היו נותנין לו ושם היום כתוב עליהן מפני הרמאין: [\[גמ' \]](#) וכבן עזאי חוטא דל למה היה מביא לוגו עמו ברם כרבנן מביא גדי נסכי רחל מה מן מה דתנינן גדי משמש נסכי צאן גדולים וקטנים זכרים ונקבות הדא אמרי נסכי רחל כנסכי גדי דכתיב [\[במדבר טו-יא \]](#) ככה יעשה לשור האחד או לאיל האחד או לשה בכבשים או בעזים לשור האחד למה נאמר מגיד שלא חלק בין נסכי עגל לנסכי שור שהיה בדין בן הצאן טעון נסכים ובן הבקר טעון נסכים אם מצאנו שחלק בין נסכי כבש לנסכי איל

לכך נחלוק בין נסכי עגל לנסכי שור ת"ל ככה יעשה לשור האחד מגיד
 שלא חלק בין נסכי עגל לנסכי שור או לאיל למה נאמר שהיה בדין אם
 מצאנו שחלק בין נסכי בן שנה לנסכי בן שנתיים לכך נחלוק בין נסכי
 שנתיים לנסכי שלש ת"ל במדבר טו-יא או לאיל האחד או לשה
 בכבשים למה נאמר שהיה בדין אם מצאנו שחלק בין ניסכי כבש לנסכי
 איל לכך נחלוק בין נסכי כשבה לנסכי רחל ת"ל או לשה בכבשים או
 בעזים למה נאמר שהיה בדין אם מצאנו שחלק בין ניסכי כבש לנסכי
 איל לכך נחלוק בין נסכי גדי לנסכי תיש ת"ל או בעזים הקיש קטן
 שבעזים לגדול שבתשישים מה זה בשלשת לוגין אף זה בשלשת לוגין:
 ושם היום כתוב כו': הגע בעצמך שזייג אותו היום שם משמר היה כתוב
 עליו הגע בעצמך שזייג אותו המשמר שם היום שם שבת שם חודש היה
 כתוב עליהן אפילו רוצה לזייג אין מצוי לזייג: הלכה ד* מתני' שתי
 לשכות היו במקדש אחת לשכת חשאי ואחת לשכת הכלים לשכת
 חשאי יראי חטא נותנין לתוכה בחשאי ועניים בני טובים מתפרנסין
 מתוכה בחשאי לשכת הכלים כל מי שהוא מתנדב כלי זורקו לתוכה
 ואחת לשלשים יום הגזברין פותחין אותה וכל כלי שמצאו בו צורך לבדק
 הבית מניחין אותו והשאר נמכרין ודמיהן נופלין (ללשכת) לבדק הבית:
גמ' ר' יעקב בר אידי ור' יצחק בר נחמן הוון פרנסים והוון יהבין לר'
 חמא אבוי דר' יהושעיה דינר והוא יהיב ליה לחורנין רבי זכריה חתניה
 דר' לוי היו הכל מליזין עליו אמרין דלא צריך והוא נסב מן דדמך בדקין
 ואשכחין דהוה מפליג ליה לחורנין רבי חיננא בר פפא הוה מפליג מצוה
 בלייא חד זמן פגע ביה רבהון דרוחייא א"ל לא כן אלפן ר' דברים יט-
יד לא תסיג גבול רעך א"ל ולא כן כתיב משלי כא-יד מתן בסתר
 יכפה אף והוה מסתפי מיניה וערק מן קומוי אמר רבי יונה אשרי נותן
 לדל אין כתיב כאן אלא תהילים מא-ב אשרי משכיל אל דל זה שהוא
 מסתכל במצוה היאך לעשותה כיצד היה רבי (יוחנן) יונה עושה כשהיה
 רואה עני בן טובים שירד מנכסיו היה אומר לו בני בשביל ששמעתי
 שנפלה לך ירושה ממקום אחר טול ואת פורע מן דהוה נסיב הוה א"ל
 מתנה היא לך חייא בר אדא אית הוה סבין ביומינון מאן דהוה יהיב להון
 מבין ריש שתא לצומא רבא הוון נסבין מן בתר כן לא הוון נסבין אמרין
 דשתן גבן נחמיה איש שיחין פגע בו ירושלמי א' א"ל זכה עמי חדא
 תרנגולתא א"ל הא לך טומיתיה דקופד וזבין קופד ואכיל ומית והיה
 צווח ואמר בואו וספדו להרוגו של נחמיה נחום איש גם זו היה מוליך

דורון לבית חמיו פגע בו מוכה שחין א' א"ל זכה עמי ממה דאית גבך אמר ליה מיחזור חזר ואשכחיה מית והוה אמר לקיבליה עינייא דחמינך ולא יסבון לך יסתמיין ידיה דלא פשטן מיתן לך יתקטעון רגלייא דלא רהטן למיתן לך יתברון ומטתיה כן סליק לגביה ר' עקיבא אמר ליה אי לי שאני רואה אותך בכך אמר ליה אי לי שאין אני רואה אותך בכך אמר ליה מה את מקללני אמר ליה ומה את מבעט ביסורין רבי הושעיה רבה הוה רביה דבריה חד סגי נהורא והוה יליף אכול עימיה בכל יום חד זמן הוה ליה אורחין ולא מטא מיכול עימיה ברמשא סליק לגביה א"ל לא יכעוס מרי עלי בגין דהוה לי אורחין יומא דין דאמרית דלא ליבזוי ביקרא דמרי יומא דין בגין כן לא אכלית עם מרי יומא דין א"ל אתה פייסתה למאן דמתחמי ולא חמי דין דחמי ולא מתחמיים יקבל פיוסך א"ל הדא מנא לך א"ל מר"א בן יעקב דר"א בן יעקב עאל חד דסגי נהורא לקרתיה יתב ליה ר"א בן יעקב לרע מיניה דיימרון דאילולי דהוה בר נשא רבא לא יתב ליה ר"א בן יעקב לרע מיניה עבדין ליה פרנסה דאיקר אמר לון מהו הכין אמרון ליה ר"א בן יעקב יתב לרע מינך וצלוי עלוי הדא צלותא אתה גמלתה חסד למאן דמתחמי ולא חמי דין דחמי ולא מתחמי יגמול יתך חסד: (דלמא) רבי חמא בר חנינה ורבי הושעיא (רבה) הוו מטיילין באילין כנישתא דלוד א"ר חמא בר חנינא לר' הושעיא כמה ממון שיקעו אבותי כאן אמר ליה כמה נפשות שיקעו אבותיך כאן לא הוה אית בני נש דילעון באורייתא רבי אבון עבד אילין תרעייה

דף טו - ב

דסדרא רבא אתא ר' מנא לגביה אמר ליה חמי מאי עבדית א"ל הושע ח-יד וישכח ישראל את עושהו ויבן היכלות לא הוה בני נש דילעון באורייתא תני קדשי המזבח מוציאין את הראוי להן מקדשי בדק הבית אין קדשי בדק הבית מוציאין את הראוי להן מקדשי מזבח והא תנינן כלי שמצאו בו צורך לבדק הבית מניחין אותו והשאר נמכרין ודמיהן נופלין לבדק הבית א"ר חזקיה כיני מתני' (לצורך) ללשכת בדק הבית:

פרק שישי - שלשה עשר שופרות

הלכה א* מתני' שלשה עשר שופרות שלשה עשר שולחנות שלש עשרה השתחויות היו במקדש של בית ר'ג ושל בית רבי חנניה סגן הכהנים היו משתחווים בארבע עשרה והיכן היתה יתירה כנגד דיר העצים שכן מסורת בידן מאבותיהן ששם הארון נגזז מעשה בכהן א' שהיה מתעסק וראה את הרצפה שהיא משונה מחברותיה בא ואמר לחבירו לא הספיק לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתו וידעו בייחוד ששם הארון גנוז: גמ' תני השופרות הללו עקומות היו צרות מלמעלן ורחבות מלמטה מפני הרמאין תני בשם ר"א הארון גלה עמהן לבבל מ"ט {מלכים ב-כז} לא יותר דבר אמר ה' אין דבר אלא שהדיברות לתוכו וכן הוא אומר {דברי הימים ב-לז} ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנצר ויביאהו בבלה עם כלי חמדת בית ה' איזהו כלי חמדת בית ה' זה הארון (תני ר"י בר אילעי) רבי שמעון בן לקיש אומר במקומו היה הארון נגזז הדא הוא דכתיב {מלכים א-ח} ויאריכו הבדים ויראו ראשי הבדים אל הקדש אל פני הדביר ולא יראו החוצה כתיב ויראו ואת אמרת ולא יראו אלא נראין ולא נראין בולטין ויוצאין כשני דדי האשה ורבנן אמרי בלשכת דיר העצים היה הארון גנוז מעשה בכהן אחד בעל מוס שהיה עומד ומפצל עצים בלשכת דיר העצים וראה את הרצפה שהיא משתנה מחברותיה בא ואמר לחבירו בא וראה את הרצפה הזאת שהיא משתנה מחברותיה לא הספיק לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתו וידעו בייחוד ששם הארון גנוז: תני משום ר' הושעיא הקיש עליה בקורנס ויצאת אש ושרפתו תני רבי יהודה (בר אילעי) בן לקיש אמר ב' ארונות היו מהלכין עם ישראל במדבר אחד שהיתה התורה נתונה בתוכו ואחד שהיו שברי לוחות נתונים בתוכו זה שהיתה התורה נתונה בתוכו היה מונח באהל מועד הדא הוא דכתיב {במדבר יד-מד} וארון ברית ה' ומשה לא משו מקרב המחנה זה שהיו שברי לוחות נתונים בתוכו היה נכנס ויוצא עמהן ופעמים שהיה מתראה עמהן ורבנן אמרי ארון א' היה ופעם אחת יצא בימי עלי ונשבה קרייא מסייע להו לרבנן {שמואל א-ד} אוי לנו מי יצילנו מיד האלהים האדירים האלה מילה דלא חמון מן יומיהון קרייא מסייע לר' יודה בן לקיש {שמואל א-יד} ויאמר שאול לאחיה הגישה ארון האלהים והלא ארון בקרית יערים היה מה עבדון ליה רבנן

הגישה אלי הציץ קרייא מסייע לר' יודא (בר אילעי) בן לקיש {[שמואל ב יא-יא](#)} הארון וישראל ויהודה יושבין בסוכות

א

-

טז

דף

והלא ארון בציון היה מה עבדין ליה רבנן סכך שהוא כקירווי שעדיין לא נבנה בית הבחירה משנגנז הארון נגנז עמו צנצנת המן וצלוחית שמן המשחה ומקלו של אהרן ופרחיו ושקדיו וארגז שהשיבו פלשתים אשם לאלהי ישראל מי גנזו יאשיהו גנזו כיון שראה שכתוב {[דברים כח-לו](#)} יולך ה' אותך ואת מלכך אשר תקים עליך אל גוי אשר לא ידעת אתה ואבותיך עמד וגנזו הדא הוא דכתיב {[דברי הימים ב לה-ג](#)} ויאמר ללויים המבינים ולכל ישראל הקדושים לה' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל אין לכם משא בכתף אמר להם אם גולה הוא עמכם לבבל אין אתם מחזירין אותו עוד למקומו אלא {[דברי הימים ב לה-ג](#)} עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל: פטום שמן המשחה {[שמות ל-כג](#)} ואתה קח לך וגו' וקידה חמש מאות וגו' שהן אלף וחמש מאות מנים: שמן זית הין שנים עשר לוג שבו שולקין את העיקרין דברי ר' מ רבי יהודה אומר שולקן היה במים ונותן שמן על גביהן משהיה קולט את הריח היה מעבירו כדרך שהפטמין עושין הדא הוא דכתיב {[שמות ל-כה/לא](#)} אמתים וחצי ארכו אמתא אשיתא ואמתא אשיתא ופלגות אמתא תלתא וארבעה לוחות היו בו שנים שלמים ושנים שבורים דכתיב {[דברים י-ב](#)} אשר שברת ושמתם בארון הלוחות היו כל אחד וא' ארכו ו' טפחים רחבו (שלשה) ששה ותן ארכן של לוחות לאורכו של ארון נשתייר שם שלשה טפחים

ב

-

טז

דף

תן מהם חצי טפח לכל כותל נשתייר שני טפחים לספר תורה רחבו של

ארון תשעה טפחים דכתיב [\[שמות כה-י/ז/כג\]](#) אמתים וחצי ארכו אמתא חמשא ואמתא ה' ופלגות אמתא תרי ופליג וד' לוחות היו בו שנים שלימים ושנים שבורים דכתיב [\[דברים י-ב\]](#) אשר שברת ושמתם בארון והלוחות היה כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורחבן ששה טפחים תן (רחבן) ארכן של לוחות לארכו של ארון ונשתייר שם חצי טפח אצבע לכותל מכאן ואצבע לכותל מכאן רוחבו של ארון שבעה טפחים ומחצה דכתיב אמה וחצי רחבו אמתא חמשה ופלגות אמתא תרי ופליג וד' לוחות היו בו שנים שלימים ושנים שבורים דכתיב [\[דברים י-ב\]](#) אשר שברת ושמתם בארון הלוחות היה כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורחבן ששה טפחים תן רחבן (ארכן) לרוחבו של ארון ונשתייר שם טפח ומחצה אצבע לכותל מכאן ואצבע לכותל מכאן חצי טפח מכאן וחצי טפח מכאן לשילוט כיצד עשה בצלאל את הארון ר' ח (בן גמליאל) אמר שלש תיבות עשאו שתים של זהב ואחת של עץ נתן של זהב בשל עץ ושל עץ בשל זהב וציפהו דכתיב [\[שמות כה-יא\]](#) וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ מת"ל תצפנו להביא שפתו העליונה רשב"ל אמר תיבה אחת עשאו וציפהו דכתיב וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ מת"ל תצפנו א"ר פנחס להביא בין נסר לנסר כיצד היו הלוחות כתובים ר' חנינה (בן אחיה ר' יהודה) בן גמליאל אומר חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה הה"ד [\[דברים ד-יג\]](#) ויכתבם על שני לוחות אבנים חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה ורבנן אמרי עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה הה"ד [\[דברים ד-יג\]](#) ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה ר"ש בן יוחאי אומר עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה דכתיב ויכתבם על שני לוחות אבנים עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה רבי סימאי אמר ארבעים על לוח זה וארבעים על לוח זה דכתיב [\[שמות לב-טו\]](#) מזה ומזה הם כתובים טטרוגה חנניה בן אחי רבי יהושע אומר בין כל דבור ודבור דקדוקיה ואותיותיה של תורה דכתיב [\[שיר השירים ה-יד\]](#) ממולאים בתרשיש כימא רבא ר"ש בן לקיש כד הוה מטי הדין קרייה הוה אמר יפה למדני חנניה בן אחי רבי יהושע מה הים הזה בין גל גדול לגל גדול גלים קטנים כך בין כל דבור ודבור דקדוקיה ואותיותיה של תורה אמר ר' תנחומא איתקשיית קומי רבי פנחס אתיא כר' יהודה ולא אתיא כר' מ"מ מ"ט דר' יהודה דכתיב [\[דברים לא-כו\]](#) לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' וגו' על דעתיה דר' יהודה דו אמר היכן היה ספר תורה נתון כמין גלוסקי' עשוי לו מבחוץ והיה ספר תורה נתון בתוכו מ"ט דר' מ"מ דכתיב [\[שמות כה-כא\]](#) ונתת את

הכפורת על הארון מלמעלה ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך על דעתיה דר' מ' דו אמר אין מוקדם ומאוחר בתורה אלא ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך ואח'כ ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה רבי פנחס בשם רשב'ל התורה שנתן לו הקב'ה למשה נתנה לו אש לבנה חרותה באש שחורה היא אש מובללת באש חצובה מאש ונתונה מאש דכתיב [\[דברים לג-ב\]](#) מימינו אש דת למו: הלכה ב* [מתני'](#) היכן היו השתחויות האלו ארבע בצפון וארבע בדרום שלש במזרח וב' במערב כנגד שלשה עשר שערים דרומיים סמוכים למערב שער העליון שער הדלק שער הבכורות שער המים ולמה נקרא שמו שער המים שבו מכניסין צלוחית

א

-

יז

דף

של ניסוך המים בחג רבי אליעזר בן יעקב אומר בו המים מפכים ועתידין להיות יוצאין מתחת מפתן הבית לעומתן בצפון סמוכים במערב שער יכניה שער הקרבן שער הנשים שער השיר ולמה נקרא שמו שער יכניה שבו יצא יכניה בגלותו שבמזרח שער נקנור ושני פשפשין היו לו אחד מימינו ואחד משמאלו ושנים במערב ולא היה להן שם: [גמ'](#) מתניתין אבא יוסה בן (חנן) יוחנן היא דאמר כנגד י'ג שערים ברם כרבנן שבעה שערים היו בעזרה ע"ד דרבנן היכן היו השתחוואות הללו כי ההיא דתנינן תמן י'ג פרצות היו בו שפרצום מלכי יון וחזרו וגדרום בני חשמונאי וגזרו כנגדן י'ג השתחוואות כתיב [\[זכריה יד-ח\]](#) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים וגו' תני מבית ק"ק עד הפרוכת כקרני סילי וכיליי מן פרוכת עד מזבח הזהב כקרני חגבים ממזבח הזהב עד עזרות כחוט של שתי מן העזרות עד מפתן הבית כחוט של ערב מיכן ואילך כמפי הפך כתיב [\[יחזקאל מז-ב\]](#) והנה מים מפכים מן הכתף הימנית בצאת האיש קדים וקו בידו וימד אלף באמה ויעבירני במים מי אפסים עד קרסולה [\[יחזקאל מז-ד\]](#) וימד אלף ויעבירני במים מי ברכים עד ברכייה וימד אלף ויעבירני מי מתנים עד מתנייא מכאן ואילך וימד אלף נחל אשר לא אוכל לעבור אפי' לבירנין גדולה אינה יכולה לעבור בו מ"ט [\[ישעיה לג-כא\]](#) וצי אדיר לא יעברנו מפני מה כי גאו המים מי שחו מהו מי שחו מלשוט אמר רב חונה (הונא) באתרין קרו לשייטא

שחונא [ישעיה כה-יא](#) ופרש ידיו בקרבו כאשר יפרש השוחה לשחות מהו לשחות אמר רבי יוסי בי ר' בון (ביבן) מיין דמתמללין בעלמא כתיב [זכריה יג-א](#) ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דויד וליושבי ירושלם לחטאת ולנידה ר' שמואל בר נחמן בשם ר' (נתן) יונתן מבית דוד ועד יושבי ירושלם כשרים לנדה ולחטאת מכאן ואילך מי תערובות הם כשרים לנדה ופסולים למי חטאת אר"א (ר"מ אומר) מבית דוד ועד יושבי ירושלם כשרים לנידה ולחטאת מכאן ואילך מי קטפריסות הן פסולין לנדה ולחטאת כתיב [יחזקאל מז-ח](#) ויאמר אלי המים האלה יוצאים אל הגלילה הקדמונה זה ים של סמכו (סיבוכא) וירדו אל הערבה זה ים של טבריא ובאו הימה זה ים המלח אל הימה המוצאים זה הים הגדול ולמה נקרא שמו מוצאים כנגד שתי פעמים שיצא אחד בדור אנוש ואחד בדור הפלגה רבי לעזר בשם רבי חנינה בראשונה יצא עד קלבריא ובשניה יצא עד כיפי ברבריא רבי אחא בשם ר' חנינה בראשונה יצא עד כיפי ברבריא ובשניה יצא עד עכו ועד יפו [איוב לח-יא](#) עד פה תבא ולא תוסיף עד עכו תבא ולא תוסיף ופה ישית בגאון גליך עד יפו אשית גאון גליך ניחא ימא רבא וימא דמילחא בשביל למיתקן ימא דטבריא ימא דסמכו לרבות דגתם דכתיב ביה [יחזקאל מז-י](#) למינה תהיה דגתם למיני מינים תהיה דגתם תני אמר רשב"ג מעשה שהלכתי לציידן והביאו לפני יותר משלש מאות מיני דגים בתמחוי א' [יחזקאל מז-ח](#) ונרפאו המים בצאתיו וגבאיו ולא ירפאו למלח ניתנו כתיב ונרפאו המים ואת אמרת ולא ירפאו המים מקום הוא ושמו ולא ירפאו כתיב [יחזקאל מז-יב](#) ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל לא יבול עלהו ולא יתם פריו לחדשיו יבכר תני אמר רבי יהודה לפי שבעולם הזה תבואה עושה לששה חדשים ואילן עושה לשנים עשר חודש אבל לעתיד לבא התבואה עושה לחדש אחד ואילן עושה לשני חדשים מ"ט לחדשיו יבכר אמר רבי יוסי לפי שבעולם הזה התבואה עושה לששה חדשים ואילן עושה ל"ב חדש אבל לעתיד לבא התבואה עושה לט"ו יום ואילן עושה לחדש אחד שכן מצינו שעשת התבואה בימי יואל לחמשה עשר יום וקרב ממנה העומר מ"ט [יואל ב-כג](#) ובני ציון גילו ושמחו בה' אלהיכם כי נתן לכם את המורה לצדקה ויורד לכם גשם מורה ומלקוש בראשון ומה מקיים רבי יוסי לחדשיו יבכר בכל חודש וחודש יהיה מבכר [יחזקאל מז-יב](#) ועלהו לתרופה רבי יוחנן אמר תרפיה מציץ עליה ותרף מזונה רב ושמואל חד אמר להתיר פה שלמעלן וחד אמר להתיר פה שלמטן ר' חנינה ור' יהושע בן לוי ח"א להתיר פה עקרות וח"א להתיר פה אלמים ולעומתן בצפון וכו' את מוצא

בשעה שעלה נבוכדנאצר לכאן בא וישב לו בדופני של אנטוכיא ויצאה סנהדרין גדולה לקראתו ואמרה לו הגיע זמן הבית הזה ליחרב אמר להן אותו שהמלכתי עליכם תנוהו לי ואני הולך באו ואמרו ליהויכין מלך יהודה נבוכדנאצר בעי לך כיון ששמע מהן כך נטל מפתחות של בה"מ עלה' לגגו של היכל אמר לפניו רבש"ע לשעבר היינו נאמנים לך והיו מפתחותיך מסורין לנו עכשיו שאין אנו נאמנים הרי מפתחותיך מסורין לך תרין אמוראין חד אמר זרקן ועוד לא ירדו וח"א באה כמין יד ונטלתן מידו כיון שראו כל

דף יז - ב

חורי יהודה כן עלו לראש גגותיהן ונפלו ומתו הדא הוא דכתיב ישעיה כב-א משא גיא חזיון מה לך אפוא כי עלית כולך לגגות תשואות מלאה עיר הומיה וגו': הלכה ג* מתני' י"ג שולחנות היו במקדש ח' של שייש בבית המטבחים שעליהן מדיחין את הקרביים וב' במערב הכבש אחד של שייש ואחד של כסף על של שייש נותנין את האברים ועל של כסף כלי שרת וב' באולם (מבחוץ) מבפנים על פתח הבית א' של שייש וא' של זהב על של שייש נותנין לחם הפנים בכניסתו ועל של זהב ביציאתו שמעלין בקודש ולא מורידין אחד של זהב מבפנים שעליו לחם הפנים תמיד: גמ' תני על של כסף (ר' אחי ור' מיישא ומטו בשם רב שמואל בר רב יצחק) ר' יוסי בשם ר' שמואל בר רב יצחק ר' חנניה מטי בה בשם ר' יוחנן לית כאן של כסף מפני שהוא מרתיח לא כן תני זה אחד מן הנסים שנעשו בבית המקדש שכשם שהיו מניחין אותו חוס כך היו מוציאין אותו חוס שנאמר שמואל א כא-ז לשום לחם חס ביום הלקחו רבי יהושע בן לוי אמר אין מזכירין מעשה נסים בעון קומי רבי (לוי) אילא לא היה שם לחם מהו להניחו לשבת הבאה אמר לון כתיב שמות כה-ל ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד לחם פנים אפילו פסול עשרה שלחנות עשה שלמה דכתיב דברי הימים ב ד-ח ויעש שולחנות עשרה וינח בהיכל חמשה מימין וה' משמאל אין תימר חמשה בדרום וה' בצפון והלא אין השלחן כשר אלא בצפון שנאמר שמות כו-לה ואת השלחן תתן על צלע צפון מה ת"ל חמשה מימין וחמשה משמאל אלא חמשה מימין שלחנו של משה וחמשה משמאלו אעפ"כ

לא היה מסדר אלא בשל משה בלבד שנאמר [{מלכים א ז-מח}](#) את השלחן אשר עליו לחם הפנים רבי יוסי בי רבי יהודה אומר על כולן היה מסדר שנאמר [{דברי הימים ב ד-יט}](#) את השולחנות ועליהם לחם הפנים: תני מזרח ומערב היו נתונים דברי רבי ר"א בי רבי שמעון אומר צפון ודרום היו נתונים מ"ד מזרח ומערב ניחא כולהן ראוין לשירות מ"ד צפון ודרום נמצא שלחן בדרום

א

-

יח

דף

ומנורה בצפון והא תני השלחן היה נתון מחצי הבית ולפנים משוך מן הכותל ב' אמות ומחצה כלפי הצפון ומנורה כנגדו בדרום מזבח הזהב היה נתון באמצע הבית חולק את הבית מחציו ולפנים משוך קימעה כלפי (צפון) חוץ וכולהן היה נתון משליש הבית ולפנים עשר מנורות עשה שלמה שנאמר [{דברי הימים ב ד-ז}](#) ויעש את מנורת הזהב עשר כמשפטו ויתן בהיכל ה' מימין וה' משמאל אין תימר חמש בצפון וחמש בדרום והלא אין המנורה כשירה אלא בדרום שנאמר [{שמות כו-לה}](#) ואת המנורה נוכח השלחן על ירך המשכן תימנה מה ת"ל חמש מימין וחמש משמאל אלא חמש מימין מנורתו של משה וחמש משמאלה אעפ"כ לא היה מבעיר אלא של משה בלבד שנאמר [{דברי הימים ב יג-יא}](#) ומנורת הזהב ונרותיה לבער בערב בערב ר' יוסה בי ר' יהודה אומר על כולן היה מבעיר שנא' [{דברי הימים ב ד-כ}](#) ואת המנורות ונרותיהם לבערם כמשפט לפני הדביר זהב סגור והפרח והנרות והמלקחים זהב הוא מכלות זהב הן כילו זהבו של משה תני רב יהודה בשם אסי היה שלמה נוטל אלף ככרי זהב ומכניסן לכור ומוציאן עד שהוא מעמידן על א' לקיים מה שנאמר [{שמות לז-כד}](#) ככר זהב טהור עשה אותה וגו' תניא אמר רבי יוסי בי רבי יהודה מעשה במנורת זהב שעשה משה במדבר והיתה יתירה דינר זהב והכניסוה לכור שמונים פעם ולא חסרה כלום ויאות עד דלא יקום על ברריה הוה חסר סגין מן דו קיים על ברריה לא חסר כלום: הלכה ד' * [מתני'](#) שלשה עשר שופרות היו במקדש וכתוב עליהן תקלין חדתין ותקלין עתיקין קנין וגוזלי עולה עצים לבונה זהב לכפורת ששה לנדבה תקלין חדתין שבכל שנה ושנה ועתיקין מי שלא הביא אשתקד שוקל לשנה הבאה קנין הן תורין וגוזלי עולה הן בני יונה

כולן עולות דברי ר' יהודה וחכ"א קנין אחד חטאת וא' עולה גוזלי עולה
כולן עולות האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין לבונה לא יפחות
מקומץ זהב לא יפחות מדינר זהב ששה לנדבה נדבה מה היו עושין בה
לוקחים בה עולות הבשר לשם ועורות לכהנים זה מדרש דרש יהוידע
כהן גדול ויקרא ה-יט אשם הוא אשום אשם לה' זה הכלל כל שהוא
בא משום חטאת ומשום אשמה ילקח בהן עולות הבשר לשם והעורות
לכהנים נמצאו שני כתובין קיימין אשם לה' ואשם לכהן ואומר מלכים
ב יב-יז כסף אשם וכסף חטאת לא יובא בית ה' לכהנים יהיו: גמ'
תניא אמר ר' יהודה לא היה שופר של קנין בירושלם מפני התערבות
שמה תמות אחת ונמצאו דמי חטאות מיתות מעורבות בהן והתניא
האשה שאמרה הרי עלי קן מביאה דמי קן ונותנתו בשופר

ב

-

יח

דף

ואוכלת בקדשים ואינה חוששת שמא נתעצל בהן ואין הכהן חושש שמא
דמי חטאות מיתות מעורבות בהן כי קאמרינן בחטאות שמתו בעליהן
ודאי ואי אמרינן נברור ד' זוזי ונישדי בנהרא ואידך לישתרו הא אמרינן
בעלמא ר' יהודה לית ליה ברירה: רבי יוסה בי ר' בון (ביבא) א"ר בא
בר ממל בעי אמר הרי עלי עץ מביא גיזר אחד א"ר לעזר מתניתא אמרה
כן שזה קרבן בפני עצמו וזה קרבן בפני עצמו כהאי דתנינן תמן שנים
בידם שני גזרי עצים קרבן לרבות את העצים ריב"ל אמר עוביין אמה
באמה שוחקת וארכן באמה גדומה ר' חוני בשם ר' אמי כמין טורטני
א"ר שמואל בר רב יצחק לפי שלא היה מקום המערכה אלא אמה על
אמה לפיכך לא היה בו אלא אמה גדומה ותני כן אמה היסוד אמה סובב
אמה כרכוב ואמה קרנות ואמה מערכה: לבונה לא יפחות מקומץ נאמר
כאן אזכרה ונאמר להלן אזכרה מה אזכרה האמור להלן מלא קומץ אף
אזכרה האמור כאן מלא קומץ אי מה אזכרה האמורה להלן שני קומצין
אף אזכרה האמורה כאן שני קומצין אמר רבי אילא כלום למדו לקומץ
אלא (מלחם הפנים) ממנחת חוטא מה להלן קומץ החסר פסול אף כאן
קומץ החסר פסול אמר רבי יוסה מילתא דרבי אילא אמרה המתנדב
(מנחה) לבונה מביאה בקומצו של כהן (גדול) (ר' אלעי בשם ר"א) רבי
חזקיה בשם רבי ירמיה ואפילו בקומץ הבעלים: זהב לא יפחות כו':

אמר ר"א והוא שהזכיר צורה אבל אם לא הזכיר צורה מביא אפי' צינורה: ששה לנדבה . (רב אמר) חזקיה אמר כנגד ששה בתי אבות בר פדיה אמר כנגד שש בהמות פר ועגל ושעיר איל גדי וטלה שמואל אמר כנגד ששה קרבנות (קני זבים וקני זבות קני יולדות) חטאות ואשמות המנחות ועשירית האיפה א"ר יוחנן ע"י שהנדב' מרובה ריבו לה שופרות הרבה כתיב { דברי הימים ב כד-יד } וככלותם הביאו לפני המלך ויהוידע וגו' ר"ש בר נחמן בשם רבי יונתן אמר שתי נדבות עשה

דף יט - א

תני דבי ר' ישמעאל נדבה אחת דכתיב { מלכים ב יב-ה/ח }

פרק שביעי - מעות שנמצאו

הלכה א* מתני' מעות שנמצאו בין השקלים לנדבה קרוב לשקלים יפלו לשקלים לנדבה יפלו לנדבה מחצה למחצה יפלו לנדבה בין עצים ללבונה קרוב לעצים יפלו לעצים ללבונה יפלו ללבונה מחצה למחצה יפלו ללבונה בין קנין לגוזלי עולה קרוב לקנין יפלו לקנין קרוב לגוזלי עולה יפלו לגוזלי עולה מחצה למחצה יפלו לגוזלי עולה בין חולין למעשר שני קרוב לחולין יפלו לחולין למעשר שני יפלו למעשר שני מחצה למחצה יפלו למעשר שני זה הכלל הולכין אחר הקרוב להקל מחצה למחצה להחמיר: גמ' לא הוצרכה דלא בין שקלים לקינים ר' אבון בשם ר' פנחס כמין בוכליאר היו עשוין מחצה למחצה יפלו לנדבה לא צורכה דלא מחצה למחצה יפלו לשקלים) אית דבעי מימר שמא יפלו לשירי הלשכה אית דבעי מימר מחצה למחצה כמי שמת א"ר יסא עד דאנא תמן שמעית קל רב יהודה שאל לשמואל הפריש שקלו ומת אמר ליה יפלו לנדבה (מותר) עשירית האיפה שלו רבי יוחנן אמר יוליכם לים המלח רבי לעזר אמר יפלו לנדבה וקשיא ויש חטאת קריבה עולה חזקיה (אחי) בשם רבי שמעון בן לקיש תנאי בית דין הוא על המותרות שיקרבו עולות

האשה הזאת במה היא מתכפרת אמר ר' יצחק תנאי ב"ד הוא המספק את הקינין הוא מספק את הפסולות לא צורכה דלא בין קטורת לעצים ללבונה לזהב לכפורת ותניתה בסופה זה הכלל הולכין אחר הקרוב מחצה למחצה להחמיר: הלכה ב' *מתני' מעות. שנמצאו לפני סוחרי בהמה לעולם מעשר ובהר הבית חולין ובירושלם בשאר כל ימות השנה חולין ובשעת הרגל הכל מעשר בשר שנמצא בעזרה איברים עולות וחתיכות חטאות ובירושלם זבחי שלמים זה וזה תעובר צורתו ויצא לבית השריפה נמצא בגבולין אברים נבילות וחתיכות מותרות

דף - יט - ב

ובשעת הרגל שהבשר מרובה אף איברים מותרות: גמ' לא צורכה דלא בהר הבית קודש רבי בא ר' חייא בשם רבי יוחנן חזקה שאין הכהן מוציא מן הלשכה מעות עד שהוא מחללן על הבהמה: בשר שנמצא כו': רבי לעזר בשם ר' הושעיא הסייע דעת טעון עיבור צורה א"ר הושעיה מתני' אמרה כן תעובר צורתו ויצא לבית השריפה א"ר יוסי ויאות לאכלו אין את יכול שמא נתקלקל צורתו לפום כן צריך מימר תעובר צורתו ויצא לבית השריפה: נמצא בגבולין כו': רבי קריספא בשם רבי יוסי ברבי חנינה איברים נבילות לוקין עליהן משום נבילה מתניתא אמרה כן איברי נבילות וחתיכות מותרות חתיכות מותרות לא ממש ודכוותה איברים נבילות לוקין עליהן משום נבילה רבי קריספא בשם רבי יוסי ברבי חנינה אם היו מחרוזות מותרות תשע חנויות מוכרות בשר נבילה ואחת מוכרת בשר שחוטה נתחלפו לו חושש ולנמצאת הולכין אחר הרוב תשע חנויות מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבילה נתחלפו לו חושש ולנמצאת הולכין אחר הרוב א"ר יוחנן הנמצא ביד נכרי כנמצא בפלטיא רבי לעזר בי רבי חגי הוה מסמך לר' מנא חמא לחד ארמאי מקטע מן סוסיה ומפיק לברא א"ל הדא היא דאמר רבי יוחנן הנמצאה ביד נכרי כנמצא בפלטיא א"ל כן א"ר יוסי ר' והן שראו אותו יוצא ממקולין של ישראל חד בר נש בציפורין אזיל בעי מיזבון קופד מן טבחא ולא יהב ליה אמר ליה לחה רומיי ואייתי ליה א"ל לא נסבית על כרחיה א"ל ולא בשר דנבילה יהבית ליה רבי ירמיה בשם ר' חנינה מעשה בא

לפני ר' ואמר לא כולא מיניה מיסר מקולין דציפורין רב נחת לתמן
חמתון מקילין וחמר עליהן חד בר נש אזיל

א

-

כ

דף

בעי משיזגה אסקופתיה בגו נהרא ואינשתה ואזיל ליה חזר בעי
מיסבינא אמר ליה רב אסור לך דנא אמר ההיא שטף נהרא ואייתי חורי
דנבילה תחתוי חד בר נש הוה מהלך בשוקא טעין קופד אתא דייתא
וחטפתיה מיניה וטלקתיה חזר בעי מיסבינא א"ל רב אסור לך דנא אמר
בשר דנבילה הוות טעינא וטלקתיה ונסבא ההוא אוחרנא גינאי שטף
זיקין אתא עובדא קומי ר' יצחק בר"א ואמר יחכמון שפיא קיטרהון
נקוניקה אשתכח בכנישתא דבולי אתא עובדא קומי רבי ירמיה אמר
יתחכמון סקוריי' עבידתהון גדי צלי אשתכח באסרטי דגופתא והתירוהו
משום שני דברים משום מציאה ומשום רוב מהלכי דרכים משום
מציאה דתני המציל מיד הארי מיד הגייס משונת הים ומשונת הנהר
ומאיסרטיא גדולה ומפלטיא גדולה הרי אלו שלו מפני שהבעלים
מתייאשין מהן משום רוב מהלכי דרכים משום שחיטת נכרי ואשתכח
מן דבית רבי עיגול דגובנא אישתכח בפונדקא דלוי והתירוהו משום שני
דברים משום מציאה ומשום רוב מהלכי דרכים משום מציאה דתני
המציל מיד הגייס מיד הארי משונת הים ומשונת הנהר מאיסרטיא
גדולה ומפלטיא גדולה הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מהן
משום רוב מהלכי דרכים משום גבינת נכרי ואשתכח מן דר"א בר' יוסי
א"ר מנא קומי ר' יוסי ואנן חמיין רבנן מכריזין א"ל את אין הויתה
משכח לא נסבת רבי יונה אבוך לא אמר כן אלא אמר הלואי כד נשכח
נשכח מן פיוסא ולגוא אפילו כן אשכח ולא נסיב: הלכה ג* מתני' בהמה
שנמצאת מירושלם ועד מגדל עדר וכמדתה לכל רוח זכרים עולות נקבות
זבחי שלמים רבי יהודה אומר הראוי לפסחים לפסחים קודם לרגל ל'
יום בראשונה היו ממשכנין את מוצאיה עד שהוא מביא (עמה) נסכיה
חזרו להיות מניחין אותה ובורחין התקינו ב"ד שיהו נסכיה באין משל
צבור אר"ש ז' דברים התקינו ב"ד וזה אחד מהן נכרי ששלח עולתו
ממדינת הים ושלח עמה נסכים קריבין משלו ואם לאו קריבין משל
צבור וכן גר שמת והניח זבחים אם יש לו נסכים קריבין משלו ואם לאו

רבי אומר תאפינה נאה רבי דוסא אומר תאפינה ריבה אתיין אלין פלגוותא כהינין פלגוותא מ"ד תאפינה נאה כמ"ד אופה ואח"כ מטגנ' ומ"ד תאפינה נא כמ"ד מטגנה ואח"כ אופה לא סוף דבר שמת אלא אפילו נטמא ואפילו נדחה ממום תני (ר' יוסי בן עזי) ר' יהודה בר פזי דבר דליה ואפילו נדחה ממום מנין לכהן גדול שמת ולא מינו אחר תחתיו שתהא מנחתו קריבה משל יורשים ת"ל מבניו יעשה אותה יכול יביאנה לחציים ת"ל אותה כולה אמרתי דברי רבי יהודה ר"ש אומר אינה באה אלא משל צבור שנאמר [\[ויקרא ו-ט\]](#) חק עולם (ממי שהבריות שלו) מי שהברית כרותה לו כליל תקטר כליל להקטרה: כהן גדול שמת וכו': רבי בא בר ממל בעי מחלפה שיטתיה דר"ש תמן אמר משל יורשין והכא אמר משל צבור א"ר חייה

א

-

כא

דף

בר בא ולא יאות הוא מקשה אתא רבי יעקב בר אחא רבי אבהו בשם רבי יוחנן דבר תורה הוא שתהא בא מן הצבור (כיון דחזי דקא מידחקא לשכה) הייתי אומר יגבו לה (מן היורשין) (כיון דחזי דפשעי בה) התקינו שתהא באה מתרומת הלשכה רבי יוסה אמר ר' יוחנן בעי מהו שלימה בשחרית ושלימה בין הערבים או שלימה בשחרית ובטילה בין הערבים כד תהא פשיטא ליה דכתיב מנחת תמיד שלשת לוגין מה הן שלשת לוגין שחרית ושלשת לוגין בין הערבים או לוג ומחצה שחרית ולוג ומחצה בין הערבים אמר רבי חזקיה אף הדא צריכה ליה שני קומצין מה הן שני קומצין בשחרית ושני קומצין בין הערבים או קומץ אחת בשחרית וקומץ אחת בין הערבים א"ר יוסה כלום למדו לקומץ לא ממנחת חוטא מה להלן שני קומצין אף כאן שני קומצין (מה תמן צריכה ליה אף הכא צריכה ליה) אמר רבי חזקיה כלום למדו שלשת לוגין לא מתמיד של בין הערבים מה להלן שלשת לוגין אף כאן שלשת לוגין ומה תמן צריכה ליה אף כאן צריכה ליה: שלא יהיה כו': ר"ש בן נחמן בשם ר' יונתן בדין היה שימעלו בה והן גזרו שלא ימעלו בה והא תני חטאת מלמד שמועלין בה בה מועלין ואין מועלין באפרה אמר רבי אבהו בראשונה היו משתקשקין בה ונותנין אותה ע"ג מכותיהן וגזרו שימעלו בה כיון שנגדרו גזרו שלא ימעלו בה: ועל הקינין כו': האשה הזאת במה

היא מתכפרת אמר רבי יצחק תנאי ב"ד הוא המספק את הקינין הוא מספק את הפסולות ואת האובדות:

פרק שמיני - כל הרוקין

הלכה א* מתני' כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין חוץ משל שוק העליון דברי ר"מ רבי יוסי אומר בשאר כל ימות השנה שבאמצע טמאין שבצדדין טהורין ובשעת הרגל שבאמצע טהורין שבצדדין טמאין מפני שהמעוטין מסתלקין לצדדין כל הכלים הנמצאין בירושלם דרך ירידה לבית הטבילה טמאין ודרך עליה טהורין שלא כירידתן עלייתן דברי ר"מ ר' יוסי אומר כולן טהורין חוץ מן הסל והמגריפה והמריצה המיוחדין לקברות סכין שנמצאת ב"ד שוחט בה מיד בשלשה עשר שונה ומטביל קופיץ בזה ובזה שונה ומטביל חל ארבעה עשר להיות בשבת שוחט בה מיד

דף כא - ב

בט"ו שוחט בה מיד נמצאה קשורה לסכין הרי היא כסכין: גמ' ר' אבין בשם ר' יהושע בן לוי קצרן (זבין) של נכרים היה שם אמר ר' חנינה ערודות היו נותרין בירושלים והיו עולי רגלים משתקעין בדם עד ארכובותיהן ובאו לפני חכמים ולא אמרו להן דבר (ר"ש בר אבא בשם ר"ח קצרן של נכרים היה שם) רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי מעשה בפרדה משל בית רבי שמתה וטהרו את דמיה משום נבילה ר"א שאיל לרבי סימון עד כמה ולא אגיביה שאיל לרבי יהושע בן לוי א"ל עד רביעית טהור יותר מיכן טמא ובאש לרבי לעזר דלא חזר ליה ר' סימון שמועתא רב ביבי הוה יתיב מתני הדין עובדא א"ל רבי יצחק בר ביסנא עד כמה א"ל עד רביעית טהור יותר מיכן טמא ובעט ביה א"ל ר' זריקא בגין דהוה שאיל לך את בעיט ביה א"ל בגין דלא הוות דעתי בי דאמר ר' חנין דברים כח-סו והיו חייך תלואים לך מנגד זה שהוא לוקח לו חטין

לשנה { דברים כח-סו } ופחדת לילה ויומם זה שהוא לוקח מן הסדקי { דברים כח-סו } ולא תאמין בחיידך זה שהוא לוקח מן הפלטור ואנא סמיך אפלטירא מאי כדון העיד רבי יהושע בן פתורה על דם נבילות שהוא טהור מהו טהור מלהכשיר הא ליטמות מטמא תמן תנינן דם השרץ מטמא כבשרו מטמא ואינו מכשיר ואין לנו כיוצא בו ואין לנו כיוצא בו כשיעור טומאתו אבל דמו מטמא כבשרו א"ר יוסי פליגי בה תרין אמוראין חד אמר טמא וחד אמר טהור מ"ד טמא כר' יהודה ומ"ד טהור כר' יהושע בן פתורה א"ל רב אבדומה דמן נחותה ויאות דרבי יהודה מורינה דבי נשיאה הוה: כל הרוקין וכו': לא כן אמר רבי אבהו בשם ר' יוסי בן חנינה לא גזרו על הרוקין שבירושלים הא איתמר עליה רבי אבין בשם ריב"ל קצרן של נכרים היה שם: בשאר ימות השנה הטמאין מהלכין שיבולת והטהורין מהלכין מן הצד והטהורין מהלכין סתם והטמאים אומרין להן פרושו בשעת הרגל הטהורים מהלכין שיבולת והטמאין מהלכין מן הצד הטמאין מהלכין סתם והטהורין אומרים להן פרושו: וכל הכלים הנמצאים כו': לא כן א"ר אבהו בשם ר' יוחנן לא גזרו על הכלים שבירושלם מכיון שנמצאו דרך ירידה לבית הטבילה נעשו הוכיח אבא שאול היה קורא אותן ציפורין מ"ד ציפורין שהיה דומה לציפורין מ"ד מריצה שמריצה את האבן לבית הקברות: קופיץ וכו': תני הסכין קשורה לה הרי זו כמותה: הלכה ב' מתני' פרוכת שנטמאת בולד הטומאה מטבילין אותה בפנים ומכניסין אותה מיד ושנטמאת באב הטומאה מטבילין אותה בחוץ ושוטחין אותה בחיל מפני שהיא צריכה הערב שמש אם היתה חדשה שוטחין אותה על גג האיציטבא כדי שיראה העם את מלאכתה שהיא נאה רשב"ג אומר משום ר"ש בן הסגן פרוכת עוביה טפח על שבעים ושתים נימים נארגת על כל נימה ונימה כ"ד חוטין ארכה מ' אמה ורחבה כ' ומשמונים ושתים רבוא היתה נעשית ושתים עושין בכל שנה ושלוש מאות כהנים מטבילין אותה: גמ' אילו אמר חוט א' כפול לשנים שזור לשלשה משזר לששה ארבע מכאן הא עשרים וארבעה תני שלשים ושתים אילו אמר חוט א' כפול לשנים שזור לארבע משזר לשמונה ארבע מכאן הא תלתין ותרין תנא ארבעים ושמונה אילו אמר חוט אחד כפול לשנים קליעה לשלשה שזור לששה משזר לשנים עשר ארבעה מיכן הא ארבעים ותמניא כתוב אחד אומר { שמות כח-לט } מעשה רוקם וכתוב א' אומר { שמות כח-טו }

ר"א אומר שנטמא באב הטומאה בין בפנים בין בחוץ ישרף בחוץ שנטמא בולד הטומאה בין בחוץ בין בפנים ישרף בפנים ר"ע אומר מקום טומאתו שם שריפתו: **גמ'** בר קפרא אמר אב הטומאה דבר תורה ולד הטומאה מדבריהם ר' יוחנן אמר בין זה בין זה דבר תורה וקשיא דר' יוחנן על דבית שמאי דבית שמאי אומרים הכל ישרף בפנים חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ מה בין אב הטומאה בחוץ מה בין ולד הטומאה בחוץ זה וזה לא דבר תורה הוא ואפילו על דבית הלל לא מקשיא דב"ה אמר הכל ישרף בחוץ חוץ מה שנטמא בולד הטומאה בפנים מה בין ולד הטומאה בפנים מה בין אב הטומאה בפנים זה וזה לא דבר תורה הוא לא הווי בה רבנן אלא על דבר קפרא וקשיא דבר קפרא על דבית שמאי דבית שמאי אומרים הכל ישרף בפנים חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ מה בין אב הטומאה בין בחוץ בין בפנים זה וזה לא ד"ת הוא בגין דר"ע אמר מקום טומאתו שם תהא שריפתו ואפילו על דבית הלל לא מקשיא דב"ה אמר הכל ישרף בחוץ חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים מה בין ולד הטומאה בין בפנים בין בחוץ זה וזה לא מדבריהם הוא בגין דר"ש אמר מאכלו ומשקו של מצורע משתלחין חוץ לשלש מחנות: הלכה ד* **מתני'** איברי התמיד ניתנין מחצי כבש ולמטה (במזרח) במערב של מוספין ניתנין מחצי כבש ולמטה (במערב) במזרח של ראשי חדשים ניתנין על כרכוב המזבח (למטה) מלמעלן השקלים והביכורים אינן נוהגין אלא בפני הבית אבל מעשר דגן ומעשר בהמה ובכורות נוהגין בין בפני הבית ובין שלא בפני הבית המקדיש שקלים וביכורים הרי זה קודש ר"ש אומר האומר ביכורים קודש אינן קודש: **גמ'** איזהו כרכוב המזבח אמה בין קרן לקרן מקום הילוך רגלי כהנים מוספי שבת מוספי ר"ח מי קודם ר' ירמיה סבר מימר מוספי שבת ומוספי ר"ח מוספי ר"ח קודמין חייליה דר' ירמיה מן הדא שירו של שבת ושירו של ר"ח שירו של ר"ח קודם א"ר יוסה שנייא היא תמן דאמר ר' חייא בשם רבי יוחנן כדי לפרסמו ולהודיע שהוא ר"ח כיצד היה עושה שוחט מוספי שבת ואומר עליהן שירו של ר"ח ברם הכא מוספי שבת ומוספי ר"ח מוספי שבת קודמין על שם כל התדיר מחבירו קודם את חבירו: שקלים וביכורים וכו': הא שקלים קדשו רבי שמעון

בן יהודה משום רבי שמעון בין אלו ובין אלו לא קדשו תני גר בזמן הזה צריך להביא קינו ריבעית כסף אר"ש ביטלה ר' יוחנן בן זכאי מפני התקלה מהו מפני התקלה כהדה דתני אין מקדישין ולא מעריכין ולא מחרימין ולא מגביהין תרומות ומעשרות בזמן הזה ואם הקדיש או העריך או החריס או הגביה הכסות תישרף הבהמה תיעקר כיצד נועל בפניה הדלת והיא מתה מאיליה והמעות ילכו לים המלח: עבר והקדיש מן מה דאמר ר"ש ביטלה רבן יוחנן בן זכאי מפני התקלה הדא אמרה עבר והקדיש קדשו רבי יודה ענתודרייא בעי קומי רבי יוסי הכא את

ב

-

כב

דף

אמר קדשו והכא את אמר לא קדשו א"ל תמן לכך אין מקדישין לכתחלה לפי שמצוה להקריב מתרומה חדשה והיאך ה"ל ישנה והכא מאי אית לך למימר האי ישנה היא לגבי הקדשות אחרים וקינו של גר אינו צריך חדשה ואם הקדיש קדוש ויניחנה עד שיבנה בית המקדש שמא יבנה הבית כבראשונה ותתרם תרומת הלשכה מן החדשה בזמנה באחד בניסן והכא מאי אית לך רב המנונא ורב אדא בר אהבה בשם רב הלכה כר"ש (רב אדא ורב המנונא רב אדא בר אחוה בשם רב הלכה כר"ש):